

ጳውሎስ በተከሰሰበት ጉዳይ ፍርድ ሳያገኝ ከኢየሩሳሌም ወደ ቂሣርያ ተወስዷል። በቂሣርያም እንደታሰረ ቆይቷል። አይሁድ ጳውሎስን ለመግደል ያደረጉት ሌራ (ሐዋ 23:12-15) ባይሳካላቸውም የመግደል ፍላጎታቸው ግን አይሉ ቀጥሏል።

24:1 ጠርጦሉስ ከሚሉት ከአንድ ጠበቃ ጋር፡- በዚያን ዘመን በነበረው ሥርዓት ወደ ሮም ገዢዎች ፊት ቀርቦ ክስን ለማቅረብ ሥርዓትንና ሕጉን የሚያውቁ ጠበቆች ይቀጠሩ ነበር። ስለሆነም ሐንናያና ሽማግሌዎች ክሱን እንዲያቀርብላቸው ጠርጦሉስ የሚባል ጠበቃ ይዘው ወደ ቂሣርያ ወረዱ።

ጠበቃው ጠርጦሉስ ሐዋርያው ጳውሎስን ሲከስ ሦስት የክስ ነጥቦችን ያቀርባል።

- አንደኛ ሁከት የሚያስነሣ
- ሁለተኛ የመናፍቃን የናዝራውያን ወገን መሪ
- ሦስተኛ መቅደስን የሚያረክስ የሚሉ ነበሩ።

24:5 የመናፍቃን የናዝራውያን ወገን መሪ፡- አይሁድን በጣም ያስቆጣቸው ጳውሎስ የአንድ ወገን (እምነት) ተከታይ (አባል) ብቻ ሳይሆን የወገን መሪ ሆኖ መገኘቱና ብዙዎችም እርሱን መከተላቸው ነበር። ጠርጦሉስ በጳውሎስ ላይ የናዝራውያን ወገን በማለት ክስ ሲያቀርብበት በአሉታዊ አቀራረብ ሀሰተኛ አስተማሪ ነው ለማለት ነው። ይህን መጠሪያ አይሁድ የሰጡአቸው መናፍቃኝ (ሰህተት አስተማሪዎች/ ከሀዲዎች) ለማለት ነው። ይሁን እንጂ በኢየሱስ ክርስቶስ ያመኑት ክርስቲያን ተብለው እንደተጠሩ ሁሉ ናዝራውያን የሚሉው የናዝሬቱ ኢየሱስ ከሚለው ጋር በተዛመደ መልኩ በመጀመሪያው ክፍለ ዘመን ለክርስቲያኖች ተጨማሪ መታወቂያ ወይም መጠሪያቸው ሆኖ ይታወቅ ነበር።

⁷⁰ የአይሁድ ሽማግሌዎች አስቀድመው ጌታ ኢየሱስን ተቃውመው ሰቀሉት። በእርሱ ሐዋርያ ሆኖ የተሸመውን ጳውሎስን መናፍቅ (የመናፍቃን መሪ) አሉት። በዛሬውም ዘመን እንደ ሐዋርያው ጳውሎስ «ኢየሱስ እርሱ ክርስቶስ ነው» ብለው የሚያምኑና የሚያስተምሩ የወንጌል አማኞችን «መናፍቃን» የሚሉ አሉ። እንዲያው የመናፍቅ ትርጉሙ ተሰውጦ እውነትን አስተማሪዎች ማለት ሆኖአል ማለት ነው!!!

24:6 እንደ ሕጋችንም እንፈርድበት ዘንድ ወደድን፡- በዚያን ዘመን በአይሁድ ሕግ መቅደስን ሲያረክስ የተገኘን ሰው በሞት ይቀጡት ነበር። ስለሆነም ጳውሎስን በሀሰት መቅደስን እርክጧል በማለት ሊገድሉት ተመኝተው ነበር። ነገር ግን እነርሱ ሉሰዮስ ... በብዙ ኃይል ከእጃቸው ወለደው 24:7 እንዳሉት እግዚአብሔር በሉሰዮስ በኩል አይሁድ ከተመኝተ ሞት ጳውሎስን አዳነው።

24:10 ከብዙ ዘመን ጀምረህ ለዚህ ሕዝብ አንተ ፈራጅ እንደሆንህ አውቃለሁ። ጳውሎስ ለክሱ መልስ መስጠት ሲጀምር በዚህ ንግግር የሚገልጸው ፈራጁ ማለት ገዢው ፊልክስ እዚያ ገዢ ሆኖ ለረጅም ዓመታት እንደቆየ መግለጹና የአይሁድን ጉዳይ (እምነታቸውንም ሆነ ባሕላቸውን) ሊገነዘብ የሚችል ሰው መሆኑን መግለጹ ነው። ፊልክስ በዚህ ጊዜ ስድስት ወይም ሰባት ዓመታት ያህል በገዢነት እንደቆየ የታሪክ ሰዎች ያስረዳሉ። ጳውሎስ ስለ እኔ ነገር አመልሳለሁ 24:10 በማለት ለተከሰሰበት ጠበቃ እንዳላቆመ ነገር ግን ራሱ መልስ እንደሚሰጥ ለአይሁድ ይገልጻል። ከተከሰሰበት በሦስቱም ነገሮች ላይ መልስ ይሰጣል።

ጠርጦሉስ ላቀረበበት ክስ ጳውሎስ የሚሰጠው መልስ፡-

- አንደኛ በኢየሩሳሌም የቆየው ለአስራ ሁለት ቀናት ብቻ በመሆኑ እንዲህ ያለ አይሁድን ሁሉ ማወክን እንደማያደርግ
- ሁለተኛ ከማናቸውም ይልቅ እርሱ ሕግን ጠባቂ መሆኑን
- ሦስተኛ በኢየሩሳሌም ያሉ አይሁድ ራሳቸው «መቅደሱን እርክሶአል» በማለት በእርሱ ላይ ክስ እንደማያቀርቡ ነበር

በአንጻሩ ከቀረበበት ክስ ውስጥ ጳውሎስ የተቀበለው ደግሞ እነርሱ መናፍቅ የሚሉት ነገር ግን እውነት የሆነውን መንገድ 24:14 ነው። ይህ ክርስቶስን ወይም በክርስቶስ ያለውን መንገድ ያመለክታል።

ጳውሎስ ለክሱ አንድ በአንድ ምላሽ በመስጠቱ ተሟጋቾቹ በቂ መልስ ማቅረብ አልቻሉም።

24:14 እነርሱ ኑፋቂ ብለው እንደሚጠሩት መንገድ አመልካለሁ፡- ጳውሎስ መልስ ሲሰጥ የሚያመልከው ማንን መሆኑን ያስረዳል። ከሳቮቹ ኑፋቂ ይሉታል! እርሱ ግን የአባቶቹን አምላክ 24:14 ማምለክ ነው ብሎ ይመልስላቸዋል። በአሁኑም ዘመን ቢሆን የመጽሐፍ ቅዱስን የአብርሃም የይስሐቅ ያዕቆብ አምላክ እግዚአብሔርን የሚያመልኩትን ክርስቲያኖችን መናፍቃን እያሉ የሚናገሩ ሰዎች

አሉ። ይህ አዲስ ነገር አይደለም። ጳውሎስም ዛሬ የጌታ ሐዋርያ ብለን የምንጠራው በአዲስ ኪዳን ታላቅ የእግዚአብሔር ሰው የሆነውን የካህናት አለቆችና ሽማግሌዎች መናፍቅ ብለውት ነበር።

24:15 ጳድቃንም አመፀኞችም ከሙታን ይነሡ ዘንድ እንዳላቸው ተስፋ በእግዚአብሔር ዘንድ አለኝ። በማለት ጳውሎስ ያለውን ታላቅ ተስፋ ያስረዳል። ይህ የትንሣኤ ተስፋ⁷¹ የክርስትና እምነት ዓምድ ነው። ሙታን ባይነሡ ኖሮ ጳውሎስ እየተቀበለ ያለው መከራ ምንም ትርጉም ባልኖረው ነበር። ነገር ግን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን ተለይቶ ተነሥቶአልና ሕያው ነውና በእርሱ የሚያምኑ ሁሉ ሕያዋን ይሆናሉ።

ከሙታን መነሣት ለጳድቃንም ለጋጢአተኞችም የማይቀር ሲሆን ከእግዚአብሔር ጋር ለዘላለም መኖር የተመደበው ግን በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ለሚያምኑት (ለጳድቃን) ነው። መጽሐፍ እንደሚል «በመቃብር ያሉት ሁሉ ጽምጽን የሚሰሙበት ሰዓት ይመጣል፤ መልካምም ያደረጉ ለሕይወት ትንሣኤ ክፉም ያደረጉ ለፍርድ ትንሣኤ ይወጣሉና» (ዮሐ 5:29)። ስለዚህ ሁለት ዓይነት ትንሣኤ አሉ፡- የሕይወት ትንሣኤ እና የፍርድ ትንሣኤ። ጳውሎስ የሕይወት ትንሣኤ ይጠብቃልና በእግዚአብሔርና በሰው ፊት ሁልጊዜ ነውር የሌለባት ሕሊና **24:16** ይኖረው ዘንድ ይተጋል።

ሐዋርያው ጳውሎስ ነውር የሌለባት ሕሊና እንድትኖረው የሚተጋው እግዚአብሔርን ደስ ለማሰኘት ነው። ነውር የሌለባት ሕሊና ሲል በእግዚአብሔር ፊት ትክክል (ቅን) የሆነውን ለማድረግ የተዘጋጀ ሆኖ መኖርን ያሳያል። በእግዚአብሔር ፊት ቅንና ትክክል የሆነው ደግሞ በሰው ዘንድ ትክክል ይሆናል፤ ማለትም እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ ነገር ሰውን የሚጎዳ አይሆንም። ስለሆነም ጳውሎስ በገዢው ፊት የሚገልጸው ማንንም ሰው የሚጎዳ ነገር አላደረሰም በእግዚአብሔርም ፊት አልበደልኩም በማለት ነው።

24:17 ለሕዝቧ ምጽዋትና መሥዋዕት አደርግ ዘንድ መጣሁ። በሮሜ 15:25 የሚገልጠው በኢየሩሳሌም ለነበሩ ለተቸገሩ ቅዱሳን ከመቄዶንያ የተላከውን እርዳታ ለማድረስ መምጣቱን የሚያመለክት ነው። ወደ ኢየሩሳሌም አመጣጡ ለሰላምና ለእግዚአብሔር ለመስገድ እንጂ ለሁከት አለመሆኑን ያስረዳል። ይህንም ሕዝብ ሳይሰበሰብ ሁከትም ሳይሆን በመቅደስ ሰነጻ አገኙኝ **24:18** በማለት ይገልጻል። እንዲሁም

⁷¹ የሙታን ትንሣኤ የእስራኤል ተስፋ ተብሏል። 23:6፤ 24:15፤ 25:19፤ 26:6-8፤ 28:20 ይመልከቱ።

በተጨማሪ በእኔ ላይ ክስ ቢኖርባቸው ለጥቂት ቀናት ያዩኝ ከኢየሩሳሌም ሰዎች ይልቅ ረዘም ላለ ጊዜ የሚያውቁኝ ከአስያ የመጡ አንድንድ አይሁድ አሉ **24:19** እነርሱ ሊጠየቁ ይችላሉ ብሎ በማስረጃ ይገልጻል። መሥዋዕት ያለው ምናባልት እንደ ሕጉ የሚያመጣው የምስጋና መሥዋዕት ሊሆን ይችላል።

24:20-21 ዛሬ ስለ ሙታን መነሣት በፊታችሁ በእኔ ይፈርዱብኛል ብዬ ከሙኸሁት ከዚህ ከአንድ ነገር በቀር፡- ይህ እንደ ወንጀል ሊቆጠርብኝ ካልሆነ በስተቀር እኔ ምንም በደል ወይም ጥፋት የለብኝም ሲል ጳውሎስ ያቀረበው ማስረጃ ነበር። ይህን ቃል የተናገረው በሾንጎ መካከል ፈሪሳውያንና ሰዳቃውያንና መኖራቸውን ካስተዋለ በኋላ ነበር (ሐዋ 23:6)። ስለ ሙታን መነሣት በተለይም ፈሪሳውያን የማይከሱት እውነት ስለሆነ ከሳቮቹ የሚከሱት ከንቱ በሆነ ነገር ላይ እንደሆነ ለገዢው ለማስረጃነት ማቅረቡ ነው።

24:22 ፊልክስ ግን የመንገዱን ነገር አጥብቆ አውቆአልና፡- ፊልክስ የአይሁድ ክስ ፍሬ ቢስ ወይም ትክክለኛ ያልሆነ እንደሆነ ስለ ተገነዘበ ጉዳዩን ከመወሰን አዘገየው። ይሁን እንጂ ፊልክስ ለጳውሎስ ልዩ ጥበቃ እንዲደረግለትና በእስር ቤቱ ማንም የሚጠይቀው እንዳይከለክል ትእዛዝ ይሰጣል። ያም ሆኖ ፊልክስ ጳውሎስ በእስር ሊያቆየው የሚገባ በወንጀል በደል እንዳልፈጸመ እያወቀውም ጳውሎስ ገንዘብ ይሰጠው **ዘንድ ተስፋ አደረገ 24:26፡** በዚህም ምክንያት ብዙ ጊዜ እያስመጣ ያነጋግረው ነበር **24:26፡**

24:24 ፊልክስ አይሁዳዊት ከነበረች ድሩሲላ ከሚሉአት ከሚሰቱ ጋር፡- ይህች ሴት በትል ተበልቶ የሞተው የሔሮድስ ልጅ እንደሆነች ከታሪክ ይታወቃል።⁷² ፊልክስ ጳውሎስን አስጠርቶ በኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ማመን የሚናገረውን ሰማው **24:24፡** ከጳውሎስ ለመስማት ባስጠራው ጊዜ የሚገልጥለት ሰማመን ምን ማድረግ እንዳለበት ብቻ ሳይሆን ከዚህም ጋር በተያያዘ በቀጥታ ፊልክስ ያልጠበቀው ነገር እንደሆነበት እናያለን። **ፊልክስ ፈርቶ 24:5** እንደሚል። ምክንያቱም ጳውሎስ የተናገረው ስለ ጽድቅና ራሱን ስለ መግዛት ስለሚመጣውም **ኩነኔ 24:25** በመሆኑና ፊልክስ ደግሞ በኑሮው በጽድቅ ያልኖረ ራሱን ያልገዛ ብዙ ሴቶች ያገባ ሰው እንደሆነ ይታወቃልና ፍርሃት ያዘው። የጳውሎስ መልእክት በጽድቅ ስለሚፈርደው ስለ ክርስቶስ ኢየሱስ

⁷² This woman, a Jewess, was the daughter of the Herod who died miserably at Caesarea (Act 12:23), and the sister of King Agrippa and Bernice (Act 25:23). PNT.

የሚናገር በመሆኑ ከራሱ ባሕርይ ጋር አስተያይቶ ፊልክስ በፍርሃት ተዋጠ።

ሐዋርያው ጳውሎስ እያንዳንዱን ሁኔታ ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ለመመስከር ይጠቀምበታል። እዚህም በጻፍ ፊት ሆኖ ለቀረበበት ክስ መልስ እየሰጠ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስም ይመስክራል። የጳውሎስ አነጋገር መጨረሻው የደነዘ ወይም ዱልዱም ሳይሆን የሰውን ነፍስ የሚነካ ሹል ወይም ስለት ያለው ነው። ለሰሚው ምን ማለት እንደሆነ ወይም ስውየው ምን ማድረግ እንዳለበት በመግለጽ ይጨርሳል።

ጳውሎስ እስረኛ ሆኖ በፍርድ ወንበር ፊት ቆሞ እያለ ሊፈርድበት ለተቀመጠው ሰው በጽድቅ ስለ መፍረድ በጌታ ደፍሮ የሚናገር የወንጌል አገልጋይ ነው። በእስር ላይ ያለ መፈታቱን የሚጠበቅ ሰው የበለጠ የእስራትን ጊዜ ሊያራዝምበት ይችላልና እንዲህ ዓይነት «የድፍረት ንግግር» ባልተናገረም ነበር። ይህ በየትኛውም ሁኔታ ቢሆን ጳውሎስ ወንጌልን ለመናገር የቆረጠ የክርስቶስ ባሪያ እንደነበረ ያመለክታል።

24:25 በተመቸኝም ጊዜ ልኪ አስጠራሃለሁ፡- ፊልክስ ጳውሎስን ያስናበተው በሌላ አመቺ ጊዜ አስማሃለሁ ብሎት ነበር። ያ አመቺ ጊዜ አልመጣለትም። አመቺ ጊዜው ሳይመጣ እሱ ሥልጣኑን ለቀቀ። ወንጌልን ለመስማት ሰዎች ቀን እየቀጠሩ ያ ቀን ሳይመጣላቸው ለሁልጊዜ ሊሰናበቱ ይችላሉ። «የመዳን ቀን ዛሬ» (2ቆሮ 6:2) ስለሆነ ዛሬ መወሰን ይገባል።

24:27 ሁለት ዓመትም ከሞላ በኋላ፡- እነዚህ ሁለት ዓመታት ጳውሎስ በቂሃርያ እስር ቤት የቆየባቸው ዓመታት ናቸው። ምንም በደል ሳይኖርበት ሊፈታ እንደሚገባው እያወቀ ገዢው በእስር ቤት ይህን ያህል ጊዜ አቆየው።

24:27 ፊልክስም አይሁድን ደስ ያለኝ ዘንድ ወደ ጳውሎስን እንደታሰረ ተወው፡- ባለ ሥልጣኖች ድሃውን ወይም እስረኛውን ሊበድሉባቸው የሚችሉባቸው ሁለት መንገዶችን እዚህ ላይ እናስተውላለን። በማንገላታት ገንዘብን (ጉብ) መቀበል እንዲሁም አድሎ ወይም ፍትሕን ማዘግየት። እንዲህ ዓይነቱ የሥልጣን አጠቃቀም በእግዚአብሔር ዘንድ የተጠላ ነው።

ፊልክስ ጳውሎስን በእስር የተወው አይሁድን ደስ ለማሰኘት ብሎ ነው። ይህ ፍርድ ገምድልነት ወይም በሥልጣን ላይ ለመቆየት ሲባል በሌላው ላይ ግፍ ማድረግ ነው። ይህ በትን አለመፍረድ ነው። መስና

የባሕርይ ጉዳይ ስለሆነ የኑሮ ደረጃ አያስቆመውም። እንደ ፊልክስ አይነቱ መስኛ የእገር ገዢ ወይም ንጉሥም ሆኖ ከእስረኛ ገንዘብ የሚፈልግ ይሆናል። የተሰጣቸውን ሥልጣን እግዚአብሔርን በመፍራት ሰዎችንም በማክበር በአግባቡ እንዲጠቀሙበት ጻድቅ ፈራጅ የሆነው እግዚአብሔር ይወዳል።

ክርስቲያኖች ከእንዲህ ዓይነት የፊልክስ ባሕርይ የራቁ መሆን አለባቸው። የሚያደርጉትን ነገር ከራሳቸው ጥቅም አንጻር ማየት የለባቸውም። የራሳቸው ያልሆነን ገንዘብ መመኘት ጉብም መፈለግ የለባቸውም። በተቀመጡበት ቦታ ሁሉ በጽድቅ መፍረድና በማንም ሰው ሳይ ሳያደሉ እውነት የሆነውን ማድረግ ይጠበቅባቸዋል።

ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ከሄደበት ጊዜ አንስቶ ለሁለት ዓመታት በእስር ላይ ቆይቷል። በቂሃርያ የእርሱን ጉዳይ ይከታተል የነበረው ፊልክስ ተቀይሮ በፈንታው ሌላ ተተክቶአል። በምዕራፍ 25 የጳውሎስ ክስ እንደገና ሲታይ እንመሰክታለን።

ጳውሎስ ከታሰረ ሁለት ዓመት ያለፈው ቢሆንም የአይሁድ መሪዎች ጳውሎስን ለመግደል መንገድ ይፈልጉ ነበር። ገዥው ተቀይሮ ፊልክስ በመጣ ጊዜ አይሁድ ጳውሎስን በመንገድ ሲገድሱት አስበው እነርሱ ላዘጋጁት ሴራ እንዲመቻችላቸው ጉዳዩ በኢየሩሳሌም እንዲታይ ይጠይቃሉ።

25:3 በመንገድ ሽምቀው ይገድሉት ዘንድ አሰበው፡- ይህን የመሸመቅ ሴራ የሚያደርጉት ካህናት አለቆችና የአይሁድ ሽማግሌዎች ናቸው። ይህ ሀሳብ በእነርሱ ዘንድ የቆየና ቀደም ሲልም የተማማሉበት ሀሳብ ነበር። የተደበቀውን የሚገልጥ እግዚአብሔር ቀደም ሲል ለጳውሎስ በእህቱ ልጅ በኩል አሁን ደግሞ በአለቆች ቤት የተዘጋጀውን ወጥመድ የሚያመልጥበት ጥበብን ሰጠው። የእግዚአብሔር ጥበቃ ከጠቢባን ጥበብ የላቀ ከተጠመደ ወጥመድ የሚጠብቅ ነው።

የአይሁድ መሪዎች ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም እንዲመለስ በጠየቁት መሠረት በሀሳቡ ይስማማ እንደሆነ ገዢው ጳውሎስን ሲጠይቀው ለቂሃር ይግባኝ ብያለሁ በማለት ጉዳዩ ሮም እንዲታይለት ጥያቄ አቀረበ። ጳውሎስ ይህን በማለቱ ከአይሁድ ሴራ የማምለጫው መንገድ ነበር። እንዲሁም በሮማዊ ዜግነቱ የሚሰጠው መብት ብቻ ሳይሆን ሮሜ ሄዶ ወንጌልን ለመስበክ ይፈልግ ነበርና (ሮሜ 1:10) ወደዚያ የመሄጃ ምክንያት ነበር።

25:4 ጳውሎስ በቂሃርያ እንዲጠበቅ፡- ብሎ ለከሳሾች ፊልክስ ሲመልስላቸው የከሳሾቹን ማሸመቅ ያወቀ አይመስልም። ፊልክስ ቢያውቅም ባያውቅም ፈቃዱን በማንም ሰው በኩል መፈጸም የሚችለውን አምላክ የእግዚአብሔርን አሠራር ግን እዚህም ላይ እናደንቃለን።

25:7 ይረቱበትም ዘንድ የማይችሉትን ብዙና ከባድ ክስ አነሱበት። አይሁድ የጳውሎስን በደል አጉልቶ ለማሳየት የሚቻላቸውን ሁሉ እያደረጉ ነው። ጳውሎስ በ25:8 ከሰጠው መልስ ለማየት እንደሚቻለው

ከሳቸው ከአይሁድ ሕግ፣ ከመቅደስና ከቂሃር ሥልጣን ጋር የተያያዘ እንደሆነ መገንዘብ ይቻላል።

25:9 ፊልክስ ግን አይሁድንም ደስ ያሰኝ ዘንድ ወደ፡- እንደሚል ከአይሁድ ተቀባይነትን ለማግኘት ያደረገው ሀሳብ ነው። በፊልክስ የፍርድ ሂደት የሚታየው አንዱ ችግር በሰዎች ዘንድ ተቀባይነት ለማግኘት ብቻ በሚሠሩ መሪዎች (ገዢዎች) የሚታይ ባሕርይ ነው። አንዱን ማሰደስት ፍርድን በመገምደል ከሆነ ይህ በእግዚአብሔር ፊት መልካም አይደለም። ያም ሆኖ ፊልክስ ሰዎችን ለማሰደስት ብሎ ቢያደርግም በዚህ አሠራር የእግዚአብሔር ፈቃድ እየተፈጸመ መሆኑን አያውቅም።

25:10 በቂሃር ፍርድ ወንበር ፊት ቆሟል። ሲል ጳውሎስ ሮም የሚገኘውን ፍርድ ቤት ሳይሆን የሚያመለክተው በቂሃር ግዛት ያሉ ፍርድ ቤቶች ሁሉ ስያሜያቸው የቂሃር ፍርድ ወንበር ተብለው እንደሚጠሩ ነው። ይህንና ወደ ቂሃር ይገባኝ ብያለሁ **25:11** በማለት የነገሩን አካሄድ አቅጣጫ እንዲቀየር አደረገው። በዚህ ሁሉ ውስጥ እግዚአብሔር ፈቃድ ይከናወናል። አይሁድ ጳውሎስን በርትተው ከሰውታል፣ ገፍተውታል፣ አሳደውታል። በገፉት መጠን ያደረሱት ወደ ሮሞት ነው። ወደ እግዚአብሔር ሀሳብ ነው።

25:14 ፊልክስ አስሮ የተወው አንድ ሰው፡- ተብሎ እስኪጠራ ድረስ የተዘነጋ እስረኛ ሆኖአል። ፊልክስ አስሮ አገር ጥሎ ቢሄድም እግዚአብሔር ግን የጳውሎስን ጉዳይ እንቀሳቅሶ ፈቃዱን ሲፈጽም እናያለን። ጳውሎስ በተደጋጋሚ አልበደልኩም **25:21** አልበደልኩም **25:10** እያለ መልስ እየሰጠ፣ አለመበደሉን ቀደም ሲል ሽለቃው እንዲሁም ገዢው ፊልክስ እያወቁ ከእስራቱ ላይፈታ ከሁለት ዓመት በላይ ቆየ። ሆኖም በጌታ ጊዜ ጉዳዩ ከተተወበት ቦታ ተነሥቶ ጳውሎስ ወደ ሮም እንዲላክ ተወሰነ። እግዚአብሔር የባሪያዎቹ ጉዳይ የተረሳ ሆኖ እንዲቀር አያደርግም። በራሱ ጊዜ እንቀሳቅሶ ወደ ሀሳቡ ያደርሰዋል።

25:16 ተከሳሾች በከሳሾቹ ፊት ለፊት ሳይቆም ለተከሰሰበትም መልስ ይሰጥ ዘንድ ፈንታ ሳያገኙ፡- ከሳሽ ተከሳሽ ቀርበው ተከሳሹ ለተከሰሰበት መልስ እንዲሰጥ ፈንታ ማግኘቱ የሮማውያን ሥርዓት ነበር። ይህ ከመጽሐፍ ቅዱስ የተወሰደ ሥርዓት ነው ማለት ይቻላል (ዘጸ 19:18፣ ዮሐ 7:51)።

ይህ በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ የምናገኘው ሥርዓት በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በሰዎች መካከል የሚነሱ ችግሮችን ለማቃለል መልካም መመሪያ መሆኑን ማስተዋል ይገባል። በአንድ ሰው ላይ ክስ ቢቀርብበት ወይም ነቀፋ ቢሰማ የተከሰሰው ወይም የተነቀፈው ሰው በጉዳዩ ላይ መልስ ሳይሰጥ በሰውየው ላይ ፍርድ መበየን ብይኑ ትክክል ሊሆን ይችል ይሆናል ግን በጽድቅ አልተሠራም። በእግዚአብሔር ፊት ሞገስ ያለው አሠራር ከሳሽ ተከላሹን ፊት ለፊት አቁሞ ከሁለቱም መስማትና ተከላሹ ለተከሰሰበት መልስ እንዲሰጥ ማድረግ ነው። ይህንን ርማውያን እንኳ ይከተሉት ነበር።

25:18 እኔ ያሰብኩትን ክፉ ነገር ምንም አላመጡበትም፡- በማለት ፊስጦስ የሚገልጸው ጳውሎስ ምንም አልበደልኩም እያለ በተደጋጋሚ የሚናገረውን ትክክለኛነት ያመለክታል። የተጠበቀው ክስ ከባድ እንደሚሆን ሲሆን ክሱ ግን ሃይማኖታዊ ክርክር ብቻ ሆኖ በሮማዊው ገዢ ፊት ታየው።

25:19 ጳውሎስ ሕያው ነው ስለሚለው ስለ ሞተው ኢየሱስ ስለ ተባለው፡- በማለት በጳውሎስ ላይ ስለተነሳው ክስ ጭብጥ ፊስጦስ ለንጉሥ አግሪጳ ያስረዳል። የአይሁድና የጳውሎስ ክርክር መጨረሻ ማሰሪያው የሚሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ ላይ መሆኑን ከዚህ እንረዳለን።

ምክንያቱ የጳውሎስ መታሰር ቢሆንም የኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ በነገሥታትም ፊት የመነጋገሪያ ርዕስ ሆኗል። እግዚአብሔር የወንጌልን እውነት ወደ ጻዊቶች፣ ገዢዎችና ነገሥታት የሚያደርስበት መንገድ ልዩ ልዩ ነው። ለአንዳንዶቹ በቀጥታ እንዲመሰክሩላቸው በማድረግ፣ ለሌሎቹ ከተቀመጡበት የፍርድ ወንበር ላይ ሆነው ወንጌልን እንዲሰሙ ሁኔታውን ይጠቀምበታል (ፊል 1:15-18)።

25:23 አግሪጳና በርኒቄ፡- ንጉሥ አግሪጳ እና በርኒቄም ያገራባች ግዛቶች ገዢዎች በመሆናቸው ፊስጦስን ሊጎበኙ በመጡበት ጳውሎስን በመጻኘት ፊስጦስን ሊያግዙት አስበው ነበር። ጳውሎስ በአግሪጳም ፊት ሲቀርብ በራሱ ላይ የደረሰውን በደል ከመግለጽ ይልቅ ሁኔታውን ተጠቅሞ ስለ ክርስቶስ ኢየሱስ አጻኝነትና ስለ ወንጌል ይናገር ጀመረ።

ፊስጦስ ለንጉሥ አግሪጳ ስለ ጳውሎስ በ25:24-26 የሚያስረዳው፡-

- አንደኛ ይህ በፊታቸው የምታዩት ሰው በሕይወት እንዳይኖር አይሁድ የለመኑኝ ሰው ነው።
- ሁለተኛ እኔ ሞት የሚገባውን ነገር እንዳላደረገ አስተዋልኩ

- በሦስተኛ ወደ አውግስጦስ ቁሣር ይግባኝ አለ
- አራተኛ በእርሱ ላይ የምጽፈው ምንም ነገር የለኝም ወይም ምንም የሚጻፍበት ክስ የለም
- አምስተኛ ምናልባት አንተ በመመርመር እንድትረዳኝ አመጣሁት የሚል ነበር

እንግዲህ ፊስጦስ ስለ ጳውሎስ የደረሰበት ጉዳይ ጳውሎስ ሊከሰስ የማይገባው ወይም ወንጀል እንዳላገኘበት የሚገልጽ ነው። ስለሆነም ፊስጦስ ስለ ጳውሎስ የሚጽፈው ነገር ያገኝ ዘንድ ጥረት ያደርጋል። ይህም እስረኛ ሲላክ የተከሰሰበትን ምክንያት ደግሞ አለማመልከት ሞኝነት መስሉኛልና **25:27** በማለት በቁሣር ፊት ሊቀርብና ሊነብብ የሚችል የተከሰሰበትን ምክንያት ለማቅረብ ጥረት ያደርጋል።

የጳውሎስ ክስ ወደ ንጉሥ አግሪጳ ስለ ቀረበ ጳውሎስ በንጉሡ ፊት መልስ በመስጠት ይቀጥላል።

26:1 ጳውሎስ እጁን ዘርግቶ መለሰ፡- ጳውሎስ እንዲናገር እንደ ተፈቀደለት በንጉሥ አግሪጳ ሲነገረው እጁን ዘርግቶ መለሰ 26:1።

እስረኛው ጳውሎስ ከዚህ እሰራቴ በቀር 26:29 በማለት እንደሚናገር መልስ ለመስጠት የዘረጋው እጁ በሰንሰለት የታሰረውን መሆን አለበት። እስረኛ በሰንሰለት የሚታሰረው ደግሞ ከሌላ ወታደር ጋር ነበር። በንጉሥ አግሪጳ ፊት ስለ ክርስቶስ መመስከር መጀመሩ ገና በጠዋቱ ጌታ ኢየሱስ ሲጠራው «ስለ ስሜ በንጉሥታት ፊት ትመስክርልኛለህ» (9:15) ያለው በዚህም እንደ ተፈጸመ እናስተውላለን።

26:2-3 ራሴን እጅግ እንደ ተመረቀ አድርጌ እቆጥረዋለሁ፡፡ ጳውሎስ ክርክሩ በንጉሥ አግሪጳ ፊት መሆኑ ደስ ስላለኝው እጅግ እንደ ተመረቀ አድርጎ ራሱን ይቆጥራል። ጳውሎስ ቀደም ሲል ያደረጋቸውን ክርክሮች ያደረጋቸው የአይሁድን ሥርዓት እምነታቸውንም በማያውቁት ሮማውያን ፊት ስለ ነበረ ለዚህም ጨርሶ ግድ የሌላቸው ነበሩና (ሐዋ 24:25) የእርሱን ክርክር ምንነት ሊገነዘቡለት አልቻሉም ነበር። ጳውሎስ እንደሚናገረው አግሪጳ ግን የአይሁድን ሥርዓትና ክርክር አጥብቆ የሚያውቅ ስለሆነ ጳውሎስ የሚናገረውን ሊገነዘብለት ይችላል።

26:6 ለአባቶቻችን ስለ ተሰጠው ስለ ተስፋ ቃል አለኝታ፡- ጳውሎስ ፈሪሳዊ ሆኖ ከታናሽነቱ ጀምሮ ሕግን ለመጠበቅ ከሚጠነቀቁት ወገን መሆኑና በኢየሩሳሌም በሚኖሩ አይሁድ መካከል ኑሮው የታወቀ ስለ መሆኑ ያስረዳል። ጳውሎስ ካደገም በኋላ የታወቀ ነው ነው። አሁን ደግሞ ክስ የቀረበበት ለአባቶቻችን ስለ ተሰጠው ስለ ተስፋ ቃል አለኝታ መሆኑን ያስረዳል።

ይህ ለአባቶች የተሰጠ የተስፋ ቃል ቀደም ሲል በዘፍ 22:18! 49:10! ዘፍ 18:15-19! ኢሳ 9:6-7 እንዲሁም በሌሎች ክፍሎች ከተገለጠው ጋር ይስማማል። ይህ የተስፋ ቃል አለኝታ 24:6 ገ፡-

- ከእግዚአብሔር ዘንድ የተሰጠ ተስፋ ነው።

- ለአባቶቻችን ማለትም ለአብርሃም! ለይስሐቅ ለያዕቆብ የተሰጠ ነው።
- አስራ ሁለቱ ወገኖች ሌሊትና ቀን በትጋት እያመለኩ ይህንን ተስፋ ያገኙ ዘንድ ተስፋ እንዲፈጸም የሚጠብቁት ነበር።

ይህም ተስፋ እግዚአብሔር ሙታንን ማስነሣቱ (26:8) ወይም የትንሣኤ ተስፋ ነው።

ስለሆነም ጳውሎስ በተከሰሰበት ጉዳይ መልስ ሲሰጥ የመልሱ ፍሬ ሀሳብ ከሳሾቹና እኔ በመሠረቱ አንድ ዓይነት እምነት አለንና እንደ ሕጉ ልክሰስ አይገባኝም የሚል ነው። በተጨማሪም በ36:9-11 የሚለው ቀደም ባሉት ዘመናት እኔም የዛሬዎቹ ከሳሾቹ ያላቸው ዓይነት ባሕርይና ድርጊት ነበረኝ በማለት ነው። ጳውሎስ ኢየሱስ ክርስቶስን በደማስቆ መንገድ ከማወቁ በፊት ስለነበረው ሕይወት ሲገልጽ፡-

- ተቃዋሚ እንደ ነበረ፤ የናዝሬቱ ኢየሱስን ስም የሚቃወምና ይህንም ማድረግ ተገቢ አድርጎ ይቆጥር እንደ ነበረ
- ከቅዱሳን ብዙዎቹን እንዳሳሰረ
- የካህናት አለቆች ቅዱሳንንም ሲገድሉ ከእነርሱ ጋራ ተስማምቶ እንደ ነበረ
- ከምኩራብ ወደ ምኩራብ እየተንቀሳቀሰ ክርስቲያኖችን ለማስቀጣት ብዙ እንደጣረ
- ቅዱሳንም የክርስቶስን ስም ይሰድቡ ዘንድ ያስገድድ እንደነበረ
- ይህን ለማድረግ እጅግ እንደተጋና እስከ ውጭ አገር ከተሞች ሁሉ ይንቀሳቀሰ እንደነበረ ይገልጻል።

ጳውሎስ ይህን ያደርግ የነበረው ሕግን ጠባቂ ፈሪሳዊ ሊያደርገው የሚገባ ነገር አድርጎ ስለቆጠረው ነበር። በዚህ እንቅስቃሴው ላይ ግን ኢየሱስ ክርስቶስ በደማስቆ መንገድ ከተገለጠለት በኋላ የሆነውን በ26:12-18 ባለው ይገልጻል። ይህም የጌታን መገለጥና የተሰጠውንም ራእይ እንዲሁም ጥሪ ነው።

በ26:12-18 ባለው ክፍል ጳውሎስ ስለተለወጠበት ሁኔታ ለሦስተኛ ጊዜ ይገልጻል። የመጀመሪያው በሐዋ 9:1-9 የሆነው ነው። ሁለተኛው በሐዋ 22:4-16 ገልጾ ነበር። ሦስተኛ ደግሞ በዚህ ክፍል የሚያስረዳው ሲሆን ስለተለወጠበት ጊዜ አንስቶ ሲናገር ከሚገልጻቸው ነገሮች መካከል፡- ከፀሐይ ብሩህነት የበለጠ ብርሃን ከሰማይ 26:13 እንደ በራና የተናገረው በዕብራይስጥ ቋንቋ 26:14 እንደሆነ ይገልጻል።

ጳውሎስ ለንጉሡ በሚሰጠው መልስ ላይ ስለ ተጠራበት ዓላማና ተልዕኮ ሲያስረዳ ኢየሱስ ክርስቶስ በደማስቆ መንገድ የተገለጠለት አገልጋይና ምስክር 26:16 አድርጎ ሊሾመው እንደሆነ ይገልጻል⁷³። ዝርዝር አገልግሎቱ በ26:17-18 ተገልጿል። አገልጋይነቱና ምስክርነቱ ክርስቶስን ባየበት ነገር ወደ ፊትም በሚታይበት ነገር ላይ መሆኑን ሲሆን በደማስቆ መንገድ ያየው ኢየሱስ ክርስቶስ ሕያው ሆኖ እንደ ተገለጠለት ነበር።

ይህን ሲፈጽም ሳለ የላከውን ባሪያውን እንደሚጠብቅ ጌታ ተስፋ ይሰጠዋል። ጳውሎስም ይህን አገልግሎት፣ ሹመትና ተስፋ ከተቀበለ በኋላ ከሰማይ የታየኝን ራእይ እምቢ አላልሁም 26:19 በማለት ለንጉሥ አግሪጳ ያስረዳል። የሰማዩን ጥሪ ከተቀበለ በኋላ አስቀድሞ በደማስቆ (ሐዋ 9:27)፣ እንዲሁም በኢየሩሳሌም (9:28-29) እና በይሁዳ ሁሉ እየሰበከ ዞረ።

ጳውሎስ ተልዕኮ ያለው ሹመትን የተቀበለ አገልጋይ ነበር። እምቢ አላልሁም ሲል ምርጫውን ያደረገው እርሱ ራሱ እንደሆነም ማመልከቱ ነው። በሌላ ቦታ ሙሴ «እምቢ አለ» (እብ 11:24) ይላል። ያም በሁለት ተወዳዳሪ ነገሮች መካከል ሙሴ የመረጠው ምርጫ ነው።⁷⁴

እዚህ ላይ አገልጋይነት ከትንሣኤው ጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ የሚለጥ ሹመት መሆኑን ልብ አንበል። ጌታ ኢየሱስን ለማገልገል ራሱን ለአገልጋይነት የሚሾም ሰው መኖር የለበትም።

26:17-18 ዓይናቸውን ትከፍት ዘንድ፡- የወንጌል አገልግሎት ዓይንን የመክፈት ተግባር ነው። ሰዎች ያሉበትን ጨለማ ተረድተው ብርሃንን እንዲመርጡ የማድረግ አገልግሎት። በጨለማ ውስጥ ያሉት ብርሃን ወደ ሆነው ወደ እግዚአብሔር ዞር እንዲሉ፣ ከኃጢአት ተመልሰው እንዲቀደሱ የማድረግ አገልግሎት ነው። ዓይናቸው የበራላቸው ሰዎች ጨለማን አይፈልጉም። በኃጢአት ውስጥ አይኖሩም።

⁷³ በአዲሱ መደበኛ ትርጉም ስለ ጥሪው በ26:16 እንዲህ ይላል፡- «ለሁንም ተነሣና በእግርህ ቀም፤ ስለ እኔ ስላየኸውና ወደፊትም ስለማሳይህ ነገር አገልጋይና ምስክር እንድትሆንልኝ ልሾምህ ተገልጼልሃለሁ»።

⁷⁴ እግዚአብሔርን ለመከተል ሰው ምርጫን ያደርጋል። በጨለማና በብርሃን መካከል ያለ ምርጫ ነው። እምቢ ብሎ በመውጋቱ ብረት መውጋት ወይም እሺ ብሎ እንደ ጳውሎስ ጌታን ማገልገል ምርጫ ነው። ጳውሎስ ምርጫውን ከጌታ ሀሳብ ጋር አደረገ።

⁷⁵ በአዲሱ መደበኛ ትርጉም 18 ለንጉሥ ዐይናቸውን ትከፍታለህ። ከጨለማ ወደ ብርሃን፣ ከሰይጣንም ሥልጣን ወደ እግዚአብሔር ትመልሳቸዋለህ፤ እነርሱም የኃጢአትን ይቅርታ ይቀበላሉ፤ በእኔም በማመን በተቀደሱት መካከል ርስት ያገኛሉ» ይላል።

26:20 ንስሐ ይገቡ ዘንድና ለንስሐ የሚገባ ነገር እያደረጉ ወደ እግዚአብሔር ዘወር ይሉ ዘንድ ተናገርሁ። የጳውሎስ የዓይን መክፈት መልእክቱ ንስሐ ይገቡ ዘንድ 20 ነው። ንስሐ የገቡትም ለንስሐ የሚገባ ነገር እንዲያደርጉ 20 ማለትም የንስሐ ፍሬ እንዲያፈሩ ነው።⁷⁶ ይህ ከጨለማ ወደ እግዚአብሔር ዘወር ማለት ነው። ንስሐ መግባት አቅጣጫ መቀየርና በተቀየረው መሄድ ሲሆን ቀድሞ ይሄዱት ከነበረው የጨለማ መንገድ (ሕይወት) ወደ ብርሃን (ወደ እግዚአብሔር) ዘወር ማለት ነው። ንስሐ በመግባት ወደ እግዚአብሔር ዘወር ያለ ሰው ከእግዚአብሔር ወገን መሆኑን የንስሐን ፍሬ በማፍራት ያሳያል።

26:18 ከሕዝቡና ወደ እነርሱ ከምልክህ ከአሕዛብ አድንሃለሁ፡- ጳውሎስን ሊገድሉት ለብዙ ጊዜ ያሴሩበት ነበሩ። የእግዚአብሔር እርዳታ በተለያዩ መንገድ እየተገለጠ እስከዚህ ጊዜ ድረስ ጠብቆታል። አድንሃለሁ ያለው ጌታ ረድኤት 26:22 ሆኖት ወይም ረድቶት ከተጠራበት ጊዜ ጀምሮ የተጠራበትን አገልግሎት ሲፈጽም ቆይቷል።

26:22 ለታናሹም ለታላቁም፡- ለሁሉም ሰው ይመሰክር ነበር። በኑሮ ደረጃ፤ በሀብት ወይም በእድሜ ትንሽ ለሆኑ እንዲሁም ትልቅ ለሆኑ ለሁሉም ሰዎች ወንጌልን ሰብኮላል።

ጳውሎስ እግዚአብሔር በሰጠው ማስተዋልና ጥበብ ለንጉሥ አግሪጳ አያስረዳ ያለው አይሁድ የሚከሱኝ በከንቱ ነው በማለት ነበር። ይህም አይሁድ ነቢያትና ሙሴን ከተቀበሉ የእኔም ስብከት ከእነርሱ ጋር የሚስማማ በመሆኑ ሊከሱኝ አይገባም በማለት ነው። ይህም ክርስቶስ መከራን እንዲቀበል፤ ከሙታን ቀዳሚ ሆኖ እንደሚነሣና ለሕዝቡና ለአሕዛብ ብርሃንን እንደሚሰብክ ነው። ይህ ቃል አስቀድሞ በነቢያትና በሙሴ ተሰብኮላል (ዘጸ 18:11፤ ኢሳ 42:1፤ 6፤ 60:3-11፤ 62:2፤ 12፤ በሌሎች ክፍሎች)።

ይህም አመላለሱ ፊስጠስ ሊረዳው ሊያገናዝበው ከሚችለው በላይ ስለሆነበት ጳውሎስን ብዙ ትምህርትህ ወደ እብደት ያዞርሃል 26:24 በማለት በተዘዋዋሪ የጳውሎስን አዋቂነት ይገልጣል። ጳውሎስ እንደ አብድ ተቆጠረ እንጂ አብደ አልነበረም። የእውነትንና የእእምሮን ነገር እናገራለሁ እንጂ እብደትን የለብኝም 26:25 በማለት መልስ ይሰጣል። አገረ ነገርው ሊረዳው የማይችለው እውነት ሁሉ የእብደት ቃል አይደለም። ጳውሎስ የሚናገረው እብደት አለመሆኑን ራሱን ንጉሥን አግሪጳን ምስክር በመጥራት በግልጥ የምናገረውን ንጉሥ ይህን ነገር

⁷⁶ መጥምቁ ዮሐንስ እንዲህ ዓይነት ሳብከት በሉቃ 3:7-8 ይሰብክ ነበር።

ያውቃል 26:26 ይላል። ምክንያቱም ይህ የክርስቶስ መነሣት በስውር
የተደረገ አይደለምና 26:26።

26:25 ክቡር ፊስጦስ ሆይ፡- እንዲሁም ለአግሪኦ ሲናገር ንጉሥ አግሪኦ
ሆይ 26:22 በሚል ይናገራል። እንዲህ ዓይነቱ የአክብሮት አቀራረብ
ለሚገባቸው የሚገባቸውን መስጠት ነው። ሐዋርያው ጳውሎስ ለሮሜ
ሰዎች በሮሜ 13:1-7 ስለ ባለ ሥልጣናት በሚጽፍበት ክፍል ለሁሉ
የሚገባውን አስረክቡ፤ ክብር ለሚገባው ክብርን ስጡ በማለት
ይመክራል። ጳውሎስ ፊስጦስን ክቡር ... ሆይ ብሎ ሲጠራ ይህንኑ
በተግባር ያሳያል።

26:28 በጥቂት ክርስቲያን ልታደርግኝ ተወዳለህን? አግሪኦ ይህን
የተናገረው ጳውሎስ ንግግሩን በንጉሡ ላይ በማትኮር ነቢያትን ያምን
እንደሆነ በጠየቀው ጊዜ ነው። የአግሪኦ መልስ አዎን ወይም አይደለም
የሚል አልነበረም። ጳውሎስ በአግሪኦ ፊት የቆመው የተከሰሰበትን
ለማስረዳት ነው። ለተከሰሰበት በቂ መልስ ይሰጣል። እዚያ ላይ ግን
አያቆምም። ለከሰሰው መልስ ከመስጠት ያለፈ እግዚአብሔር
በነገሥታት ፊት ሲያቆመው ነገሥታትም ሰዎች ናቸውና፤ በክርስቶስ
ማመን ያስፈልጋቸዋልና ለእነርሱም ሁኔታውን ተጠቅሞ ወንጌልን
ይሰብክላቸዋል።

26:29 ዛሬ የሚሰሙኝ ሁሉ ... እንደ እኔ ይሆኑ ዘንድ፡- በማለት
ወንጌል ለአግሪኦ ብቻ ሳይሆን በፍርድ ቤቱ ውስጥ ላሉ ለሁሉም ሰዎች
የሚያስፈልግ መልእክት እንደሆነ ያበስራል። የሚሰሙት ንጉሥ፤ አገረ
ገዢው፤ እስረኛውን ጳውሎስ ይዘው የመጡት ወታደሮች፤ ከሳሾቹ
አይሁድ፤ የካህናት አለቆችና ሌሎችም በዚያ ስፍራ የተገኙ ሁሉ
ናቸው። ለሁሉም መልእክቱ እንድ ነው። ከጨለማ ወደ ብርሃን
ከሰይጣን ሥልጣን ወደ እግዚአብሔር ዘወር ቢሉ፤ በኢየሱስ ክርስቶስ
እመኑ የሚል ነው። ስለሆነም ይህ ታላቅ ማስተዋልና ጥበብ ነው።
ሁኔታዎችን ሁሉ ክርስቶስን ለማስተዋወቅ መጠቀም፤ ወንጌልን
ለመስበክ መጠቀም ታላቅ ጥበብ ነው።

አግሪኦ የወንጌልን እውነት የተረዳ ነገር ግን ውሳኔ አድርጎ ለመከተል
የማይደፍር ሰው ምሳሌ ነው። አንዳንድ ሰዎች ወንጌል ሊታመንበት
የሚገባ ስህተትም የሌለበት እንደሆነ ያውቃሉ። ሙሴንና ነቢያትን
ይቀበላሉ። ለራሳቸው ግን ውሳኔ ለማድረግ ይዘገያሉ ወይም ይፈራሉ።
የእግዚአብሔር ቃል የሚናገረው ግን «የመዳን ቀን ዛሬ ነው» (2ቆሮ
26:31) በማለት ነው። አግሪኦ ሌላ ውሳኔ የሚያደርግበት ቀን አግኝቶ
እንደሆነ አይታወቅም።

26:31 እንኳንህ ለሞት ለእስራትም የሚገባ ምንም አላደረገም፡- ስለ
ጳውሎስ እስራት እንዲህ አይነት ድምዳሜ ቀደም ሲል በ23:29
እንዲሁም በ25:26-27 ተደርሶ ነበር። አሁንም አግሪኦ ወደዚህ ውሳኔ
ይደርሳል። 26:32 ይፈታ ዘንድ ይቻል ነበር። አግሪኦ በጳውሎስ ላይ
ጥፋት አላገኘበትም፤ የደረሰበት ድምዳሜ ይፈታ ዘንድ ይቻል ነበር
የሚል ነው። ጳውሎስ ወደ ሮም መሄዱ አስቀድሞ ይገባኝ ስላለ
የማይቀር ሆነ። አካሄዱ ከእስረኞቹ ይልቅ ለእርሱ የተሻለ አጠባበቅ
(እንጻራዊ ነፃነት) በማግኘት እንዲሄድ ረድቶታል።

ጳውሎስ ከቲሣርያ ወደ ሮም እንዲሄድ በተወሰነው መሠረት ጉዞው ተጀመረ። ከጳውሎስ ጋር ከሄዱት መካከል ሉቃስ አብሮ ነበረ። ጳውሎስ ወደ ኢጣልያ የሚያደርገውን ጉዞ በምዕራፍ 27 ይጀምራል። ይህ ምዕራፍ ጳውሎስ ወደ ሮም በመርከብ ያደረገውን ጉዞ እንዲሁም በጉዞው የገጠማቸውን ችግርና የእግዚአብሔርን መዳን ያሳያል።

27:1 ይልዮስ ለጳውሎስ ቸርነት አድርጎ፡- ጳውሎስና ሌሎች አስረኞችን ይዞ ወደ ሮም እንዲሄድ የታዘዘ የመቶ አለቃ ይልዮስ የጭፍራ መሪ ነበር። ጳውሎስ አስረኛ ቢሆንም ይልዮስ ነፃነት ሰጠው፤ ጌላ ላይም ወታደሮች እንዳይገድሉት ሊያድነው ወደደ (27:43)። እንዲሁም ከሌሎች አስረኞች ይልቅ በመንገዱ (28:16) በተሻለ ሁኔታ እንዲስተናገድ አድርጎአል። ከዚህም የተነሣ ጳውሎስ ሲዶና ካሉ ወዳጆቹ እርዳታቸውን ተቀብሎአል። ከጠባቂዎች እንዲህ ዓይነት ቸርነት ቀደም ሲልም ጳውሎስ አግኝቶ ነበር (24:23)።

27:2 አርስጥርኮስ ከአቶ ጋር ነበረ። ቀደም ሲል በኤፌሶን ከተማ አይሁድ ወደ ጨዋታ ቦታ ጎትተው ከወሰዷቸው ወንድሞች መካከል አንዱ አርስጥርኮስ ነው (19:29፤ 20:4፤ ፊሊ 1:24)። አርስጥርኮስ ከጳውሎስ ጋር አብሮ የታሰረ ነበር (ቆላ 4:10)። ጳውሎስ ከቲሣርያ ወደ ሮም የሄደው ከሦስት ሺህ ኪሎ ሜትር በላይ የሆነ ርቀት ነው።

አርስጥርኮስ እንዲሁም ሉቃስ ከአስረኛው ከጳውሎስ ጋር አብረው ወደ ሮም ሄዱ። ሉቃስ አብሮ ለመሄድ አስረኛ አልነበረም ነገር ግን ከጳውሎስ ጋር ለመሆን የመረጠ በእስራቴ ያላፈረ የወንጌል አገልጋይ ነው። ከዚህ ጊዜ ጀምሮ ሉቃስ ከጳውሎስ ጋር አብሮት እንደ ነበረ ከ28:2፤ 10፤ 12፤ 16 እና ያለን።

27:9 የጦም ወራት፡- በአይሁድ አቆጣጠር ይህ ጊዜ አስረኛውን ወር ወይም መስከረምን ያመለክታል⁷⁷። ጸሑ፡ የሚሆነው በአስረኛ ወር ነበር (ዘሊ 16:29፤ 23:27-29፤ ዘኁ 29:7)። ይህ ክረምት የሚገባበት ጊዜ ስለሆነ በመርከብም ለመጓጓዣ አስቸጋሪ እየሆነ የሚመጣበት ጊዜ ነው። የመርከቡ ባለቤትና የመርከቡ መሪ እንኳን እግዚአብሔር በጳውሎስ በኩል የመከራቸውን ቀርቶ ያሉበትን አከባቢና ወራቱን ቢያስተውሉ

⁷⁷ That of the Atonement, which came in October. PNT.
⁷⁸ ከምድር ወገብ (ንፍቀ ከበብ) ወደ ላይ ላሉ አገሮች ይህ ወቅት ክረምት የሚገባበት ጊዜ ነው።

ኖሮ ጊዜው ወደ ጣልያን ረጅም ርቀት ያለው መንገድ የሚያስኬድ አለመሆኑን በተገነዘቡ ነበር።

የመቶ አለቃው በመርከብ ውስጥ ያለው ከፍተኛ ውሳኔ ሰጪ ሰው ነው። መርከቢቱ ስንዴ ተጭኖ ነበር። እንዲሁም ስንዴው ወደ ሮም ስለሚሄድ በሮም ተፈላጊ ነው። የመርከብ መሪው (ነጂው)ና የመርከቡ ባለቤት በአንድ በኩል ጳውሎስ ደግሞ በሌላ ወገን ያሉትን የመቶ አለቃው ከሰማ በኋላ የተቀበለው የጳውሎስን ሳይሆን የሌሎቹን ሀሳብ ነው። ውሳኔው የመቶ አለቃውና የሚበዙት በአንድ ላይ ሆነው የመከሩት ምክር ነበር። በመርከቡ ውስጥ ሁለት መቶ ሰባ ስድስት ነፍስ 27:37 ነበሩ።

27:12 ያ ወደብ ይከርመብት ዘንድ የማይመች ስለሆነ፡- ለውሳኔው ዋናው ምክንያት ያሉበት ወደብ ምቹ አለመሆኑ ነበር። ይህ ፍላጎታቸው ነፋስ የሚነፍስበትን አቅጣጫ በማየት ተጠናክረ።

27:13 ልከኛ ነፋስ በነፈስ ጊዜ እንዳሰቡት የሆነላቸው መስሏቸው ተነሱ። ስለዚህ የብዙኃኑ ደምጽ ውሳኔ በእስቱ ከነፈሰው ነፋስ ጋር ሲደመር ይህስ «የአምላክ» ፈቃድ አለበት ወደሚል ሳይወስዳቸው አይቀርም።

ከማይመች ሁኔታ ወደ ተሻለ ለማለፍ አስበው ካሉበት ሁኔታ ይበልጥ የማይመች ችግርና ጥፋት ከፈታቸው እንዳለ ግን አሳስተዋሉም። ይህም የሰው መረዳት ይህን ያህል ብቻ ስለሆነ ነው። ሰው (ክርስቲያን) ከአንድ የማይመች ሁኔታ ወደ ሌላ የተሻለ ሁኔታ ውስጥ ለመግባት እንቅስቃሴ ሲያደርግ (እገር ለቆ ሲሄድ) ቀጥሎ ያለው የተሻለ ይሆናል ብሎ በራሱ በማሰብ ነው። የተሻለውን የሚያውቅ እግዚአብሔር ብቻ ነው። ድንቅ መካር (ኢሳ 9:6) የሆነውን እግዚአብሔርን ማማከርና በእርሱ ፈቃድ መንቀሳቀስ ግን እጃን ያማረ ከጥፋትም የሚያድን ይሆናል።

27:14 አውራጃ፡- አውራጃ ሌላ ስሙ ሰሜናዊ ምሥራቅ⁸⁰ የሚሉት ኃይለኛ አውሎ ነፋስ ነው። ይህ ነፋስ ወደ አንድ የተወሰነ

⁷⁹ በአዲሱ መደበኛ ትርጉም 27:12 «ክረምቱንም በዚያ ለማሳለፍ ወደቡ አመቺ ስላልነበረ አብዛኛዎቹ ፍንቄ ወደ ተባለው ወደብ ደርሰው በዚያ ለመክረም ተስፋ በማድረግ ጉዞችን እንደንቀጥል ውሳኔ አስተላለፉ ...»
⁸⁰ Euroclydon

አቅጣጫ የማይወስድ ነገር ግን ወዲያና ወዲህ እንዲዋልሉ እዚያው እንዲሸከረከሩ የሚደርግ ነፋስ ነው። አውራጃስ ከወረደባቸው በኋላ መርከቡ ወዲያው ከቁጥጥር ውጭ ሆኖ መሪ እያለው መሪው የማይመራው በነፋሱ የሚመራ ሆነ። ከዚህ በኋላ ያሉት ቀናት፡-

- የመጀመሪያው ቀን የጭንቅ 16 ቀን በፍርሃት የተዋጡበት ቀን ሆነ
- ሁለተኛው ቀን ከጭንቅ ወደ ባሕር ይጥሉ ነበር 18
- በሦስተኛው ቀን የመርከቡን ዕቃ በእጃቸው ወረወሩ 19
- ብዙ ቀንም ፀሐይም ሳያዩ 20 ትልቅ ነፋስ በርትቶባቸው ነበር
- በዚህም ሁኔታ ውስጥ አስራ አራት ሌሊት ያህል 27 ቆዩ።

የመቶ አለቃውና አብረውት ያሉት ጉዞአቸውን ሲቀጥሉ አስቀድሞ ከነበረው ሁኔታ ያልተማሩ ሰዎች ናቸው። ገና የእስክንድርያውን መርከብ 27:6 አግኝተው ጉዞ አንደ ጀመሩ ነፋስ እየከለከላቸው የሄዱት በጭንቅ 27:18 ነበር። ጳውሎስም መንገዱ የሚያስፈራ እንደሆነ በመርከብ ለመሄድ አሁን የሚያስፈራ ነበርና 27:9 ጥፋት ያለበት መንገድ እንደሆነ መከራቸው 27:10።

ይሁን እንጂ የመርከቡ ባለቤትና የመርከብ መሪው የጳውሎስን ምክር ያልሰሙ ቀደም ሲልም ከነበረው የቅርብ ጊዜ ልምዳቸው እንኳ ያልተማሩ የዕለቱን የአየር ጠባይ ያነበቡ ሰዎች ናቸው። ጊዜው ለመንገዱት አመቺ እንዳይደለ ቢያውቁም⁸² በእለቱ ያዩትን ነፋስ የአየር ሁኔታ ተመልክተው ለመሄድ ውሳኔን አደረጉ። ይህ የመርከብ መሪ በቅርብ ያለውን የሚያይ የሩቁን የማያስተውል፤ ለጊዜው ያለውን የነፋስ አቅጣጫ አይቶ የሚወስንን ሰው አመራር ይመስላል። በእነጻሩ ጳውሎስን ሊሰሙት ግን አልፈለጉም። ጳውሎስ እግዚአብሔር በሰጠው መረዳት ወደ ፊት የሚመጣውን ጥፋት አይቶ ነበር (27:10)።

እግዚአብሔር ከቀደመ ታሪክ ያስተምራል። በሰው ሕይወት ካሳለፈው በመነሣት ይመክራል። በጊዜው ብልጭ ያለችዋን ፀሐይ በማየት ቀኑን ሙሉ እንደዚያው ፀሐይም ሆኖ ይቆያል ብሎ መገመት አዳጋች ነው። በእግዚአብሔር የሚታመን ሰው በዕለቱ ከሚያየው ብልጭታ ያለፈ

⁸¹ The *Eurakulōn* ... a hybrid word compounded of the Greek *euros* (east wind) and the Latin *aquilo* (northeast). ... It is thus the east north east wind. *RWP*.

⁸² ጊዜው የጥቅምት ወር 59 ዓ.ም እንደ አውሮፓውያን አቆጣጠር እንደሆነ ይታሰባል።

የዛሬና የነገ ጌታ ሰነገ ያለውን እንዲገልጥለት በመጠየቅ በእርሱ ምሪትና ሥልጣን ሥር ዝቅ ብሎ ፈቃዱን መከተል ይገባዋል። ያለበለዚያ ታላቅ ጥፋት ሊከተል ይችላል። «ጥፋቱ በገዛ ሕይወታችን ነው» ብሎ ጳውሎስ እንዳለው ጥፋቱ ከንብረት ያለፈ በሕይወትም እንኳ ሊመጣ ይችላል።

27:22 ይህ መርከብ እንጂ ከእናንተ አንድስ እንኳ አይጠፋምና። እንዲህ ባለ በነፋስ በሚመታ መርከብ ውስጥ ያለው ጳውሎስ እንዲህ ዓይነት የተስፋ ቃል ለሌሎች ሊሰጥ የቻለው ማዕበሉ ስለ በረደ መቀነሱን አይቶ አይደለም። ነገር ግን የእርሱ የምሆንና ደግሞ የማመልከው 27:23 አንደሚል እግዚአብሔር ጳውሎስ ሆይ አትፍራ 27:24 ብሎ ተስፋ ስለ ሰጠው ነው።

27:25 እንደተናገረኝ እንዲሁ እንዲሆን እግዚአብሔርን አምናለሁና፡- ማዕበሉ እንዳለ ቢቀጥልም የእግዚአብሔር ተስፋ ቃል እንደሚፈጸም በመካከል ቆሞ በእምነት ይገልጻል። ልክኛ ነፋስ በጊዜ ጊዜ ጥፋት እንደሚመጣ የተናገረ ጳውሎስ የሚያጠፋ ነፋስ እየነፈሰ እያለ ደግሞ ሰላም እንደሚሆን ይናገራል። ጳውሎስ የሚናገረው በሥጋ ዓይን ከሚታይ ተነስቶ አይደለም። ለአስራ አራት ቀን ያህል በኃይለኛ ነፋስ የሚመታ መርከብ ዕቃውንና ጭንቁን ያራገፈ መርከብ ውስጥ ሰዎች በሰላም ወጥተው ወደ ምድር ይደርሳሉ ብሎ ለማሰብ በእርግጥ እግዚአብሔርን ማመን ያስፈልጋል።

27:20 ወደ ፊት እንድናለን የማለት ተስፋ ሁሉ ተቆረጠ። ተስፋቸው ከደከመባቸው ሰዎች አንዱ ራሱ ሉቃስ እንደሆነ አድርጎ የሚገልጸው የሁኔታውን ክብደት ያሳያል። በዚህ ሁኔታ ግን እግዚአብሔር ሲመጣና ተስፋ ሲሰጥ ሁኔታው ባይለወጥም በእምነት እርምጃ እንዲወስዱ ያደርጋቸዋል።

27:24 ጳውሎስ ሆይ አትፍራ! በቂሃር ፊት ልትቆም ይገባሃል! እነሆም እግዚአብሔር ከእንተ ጋር የሚሄዱትን ሁሉ ሰጥቶሃል አለኝ። ተስፋ የመጣለትና ወደ ቂሃር እንደሚደርስ የተነገረው ጳውሎስ ነው። የእርሱ ተስፋ ከመሙላቱ በተጨማሪ አብረውት የሚሄዱትም እንደ ተሰጡት ተነገረው። የሌሎቹ መዳን በጳውሎስ ምክንያት ይመስላል።

እግዚአብሔር በመርከቧ ውስጥ ያሉትን የእርሱን ሰዎች ማለትም እነ ጳውሎስን፤ እርስተርኮስን፤ ሉቃስን ለይቶ ቢያድን ይቻለዋል። የጳውሎስ መኖር ግን ለ276 ነፍስ መዳን ምክንያት ሆነ። አስር ጳድቃን ቢኖሩ ሰዶም በዳነች ነበር (ዘፍ 18:32)። ስለዚህ ክርስቲያኖች

ባሉባቸው አካባቢዎች የእግዚአብሔር ምሕረት ለሌሎችም የሚገለጥባቸው ምክንያቶች መሆን ይጠበቅባቸዋል።

27:24 በቂሣር ፊት ልትቆም ይገባሃል። ይህ ተስፋ ለጳውሎስ የተሰጠው ገና በኤፌሶን እያለ (ምዕ 20) ወደ ሮም እንደሚሄድ በመንፈሱ በነበረው መረዳት ነው። ተስፋውን ከተቀበለ ወዲህ በኢየሩሳሌም ብዙ መከራ ተቀበለ። በቂሣርያም እንዲሁ። አሁንም በመርከብ ላይ ብዙ መንገሳታት ደርሶበታል። እነዚህ ወጥመዶችና መሰናከሎች በመካከል ቢገቡም እግዚአብሔር ለጳውሎስ በር እየከፈተለት ለገዢዎችና ለነገሥታትም ወንጌልን እየመሰከረ፤ በመርከብ ውስጥ ላሉት እየተናገረ፤ እያንዳንዱን ሁኔታ ለወንጌል አገልግሎት እየተጠቀመበት ወደ ሮም እንዲሄድ አድርጎታል።

እግዚአብሔር በርቀት እንዲፈጸም ለሰው የሚሰጠው ተስፋ የእያንዳንዱ ዝርዝር ሂደት (አፈጻጸም) ተስፋውን የተቀበለው ሰው መጀመሪያ በተመኘው ሁኔታ ላይሆንለት ይችላል። ገጹን በገለጠ ጊዜ አንባቢው የገጹን ሀሳብ እንደሚያውቀው ሁሉ እግዚአብሔርም ሀሳቡን በረጅም ዘመን ይገልጽና በየገጹ የሚያስነበው የሚፈጽመው ታሪክ አለው። ለምሳሌ በጳውሎስ እንደሆነው ሲፈራም «አይዞህ» እያለው በማዕበልም መካከል ሰላምና አረፍትን እየሰጠው ከራሱም አልፎ ለሌሎችን እንኳ ተስፋና መድኃኒት እየሆነ እንዲቀጥል አድርጎታል።

27:25 እንደ ተናገረኝ እንዲሁ እንዲሆን እግዚአብሔርን ለምናለሁና። ሁሉንም በሰላም ወደ ምድር እንደሚደርሱ ጳውሎስ እግዚአብሔርን ያመነ ቢሆንም በሰው ደረጃ ሊደረግ የሚገባውን ትክክለኛ ነገር በማድረግ ይቀጥል ነበር። ለምሳሌ መርከቧን ወደ ምድር ለማድረስ የመርከበኞች ሙያ ይፈልጋልና መርከበኞች መርከቧን ጥለው እንዳይሸሹ በማድረግ። እግዚአብሔር ያለ መርከበኞች እርዳታ መርከቧን ወደ ምድር ሊያደርስ ይቻላል። ወይም መርከቧ በውሃ ላይ እያለች ሰዎችን ሁሉ በራሱ መንገድ ቢያስፈልግ መርከቧን በማወክ እያስቸገረ ባለው በአውራቂስ ነፋስ አማካይነት ሳይቀር ተጠቅሞ አንስቶ ምድር ላይ ቢያስቀምጣቸው እርሱ ከወደደ ይሆናል።

ማዕበሉ ሳይቀንስ ጳውሎስ እግዚአብሔር በሰጠው ተስፋ ላይ ተመርኮዞ ሰዎችንና ወታደሮችን ይመክር ነበር። እንዲህ በማለት፦

- ወደ አንዲት ደሴት እንድንወድቅ ያስፈልገናል 26
- እነዚህ በመርከብ ካልቆዩ እናንተ ልትድኑ አትችሉም 31

- ምግብ ትበሉ ዘንድ እለምናችኋለሁ፤ ይህ ለደገንነታችሁ ይሆናል 34
- ከእናንተ ከአንዱ የራስ ጸጉር እንኳ አትጠፋምና 34
- እንጀራን ይዞ በሁሉ ፊት እግዚአብሔርን አመሰግን 35
- ምግብ ተቀበሉ 36

ከእግዚአብሔር ምሪት ጋር የሚስማማ ተግባር በማድረግ በእነዚህ ተከታታይ እርምጃዎች ሁሉ በደህና ወደ ምድር ደረሱ 44።

27:43 ጳውሎስን ያድነው ዘንድ አለቡ፡- ወታደሮች መርከበኞችን በሙሉ ሊገድሏቸው ፈልገው ነበር። ከእነርሱ መካከል ሮም ሊደርስ የሚገባው በእግዚአብሔር ትእዛዝ ውስጥ ያለ አንድ ሰው ጳውሎስ አለ። ምንም እንኳ ወታደሮቹ ጳውሎስንም ጭምር ሊገዱላቸው ቢስማሙም የእግዚአብሔር ፈቃድ ግን ጳውሎስ እንዲደርስ በመሆኑ ቢያውቁትም ባያውቁትም ሀሳባቸው ተቀሰበለ።

የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ እዚህ ላይ አበቃ። ያበቃው ሉቃስ የዘገበው የሐዋርያት ሥራ ነው። ሐዋርያት ግን ሩጫቸውን እስኪጨርሱ ድረስ የኢየሱስ ክርስቶስ ምስክር በመሆን ቀጥለዋል። ከዚህም በተጨማሪ በአዲስ ኪዳን በሐዋርያት የተጀመረው የቤተ ክርስቲያን ታሪክ እስከ አሁን እንደ ቀጠለ ነው። ጌታ እስኪመለስ ድረስም ይዘልቃል።

28:1 በደህና ከደረሰን በኋላ፡- በደህና ወደ ምድር እንደሚደርሱ የእግዚአብሔር መልአክ ለጳውሎስ ተናግሮት ነበር። በደህና የደረሱት መላጥያ **28:1** ወደምትባል ደሴት ነው። ጉዞአቸውን ገና አልጨረሱም። በእርግጥ ሮም ደርሶ በሔሮድስ ፊት ቆሞ ሊመለከር ይችላልን? አፋኝነት በመንገድ አያለች? ጳውሎስ ሮም ላይደርስ በመላጥያ ደሴት ከፊል መንገድ ሄዶ ሊቀር ወይም ሊሞት ይችላል ወይ? የእግዚአብሔር ተስፋ ስላለው ሮም መድረሱ አይቀረም።

28:3 እፋኝነት ከሙቀት የተነሣ ወጥታ እጁን ነደፈችው። ጳውሎስ እስከ አሁን ድረስ ከብዙ ሴራ ድኗል። በኢየሩሳሌም ተቃውሞ ወይም ሁከት ተነሣበት (ሐዋ 20:30-34)፤ ሮማዊው ሻለቃ ወይም አዛዥ እንዲመታ አዘዘ (ሐዋ 22:24-25) ነገር ግን ሮማዊ መሆኑን በመግለጽ ሳይመታ ቀረ፤ እንደሁም ሊገድሉት ከነበሩት ከአይሁዳውያን ዳነ (22:30)። ጳውሎስ ወደ ሮም ከመሄዱ በፊት ለሁለት ዓመታት ያህል በአስር ቤት ነበረ (24:25-26)።

በባሕርም ከተነሣበት አውራቂስ አውሎ ነፋስ ተርፎ በሰላም ወደ ምድር ከደረሰ በኋላ በመላጥያ **28:1** የደረሰበት የእፋኝነት መንገድ ደግሞ ሌላ ትልቅ መሰናክል ነው። እግዚአብሔር የተናገረው በጳውሎስ ሕይወት ይፈጽማልና ከሌረኞች፤ ከአውሎ ነፋስ፤ ከሚጎድፍ እባብ ሁሉ ታድጎ በሰላም ወደ ሮም ያደርሰዋል።

28:6 ይህስ አምላክ ነው ብለው አሳባቸውን ለወጡ። የሰው አሳብ በሚያየው ነገር ላይ ስለሚመሠረት ተለዋዋጭ ነው። እንደ ጊዜ ይህ ሰው በእርግጥ ነፍስ ገዳይ ነው **28:4** ያሉትን ይህስ አምላክ ነው ብለው በጥቂት ደቂቃዎች ወይም ሰዓት መካከል የአሳብ ለውጥ አደረጉ። በሰው ላይ ስለሚሰጠው ነቀፋ ትችት፤ አስተያየት ወይም መገሳ መጠንቀቅ ያስፈልጋል።

28:9 በደሴቲቱ ደዋ የነበረባቸው እየመጡ ተፈወሱ። እስረኛው ጳውሎስ እንግድነት የተቀበለውን የፑፑልዮስ አባት ጳልዮስት ስለ ተፈወሰ በዚህ ምክንያት የእግዚአብሔር ሥራ ወደ ደሴቲቱ ገባ። ሰዎች እየተፈወሱ ወንጌል ወደ አሕዛብ እየሰፋ መጣ።

ወደ መላጥያ ደሴት ጳውሎስ የሄደው ወንጌልን በዚያ ቦታ ለመስበክ ራሱ ባወጣው እቅድ አልነበረም። ማዕበሉ ስላሰቸገራቸው አቅራቢያ

ቦታ ፈልገው ያረፉበት ቦታ ነው። እግዚአብሔር ግን ለደሴቲቱ ሰዎች ቸርነትን አደረገ። ወንጌልን እንዲሰሙ እንዲፈወሱ ሆነላቸው። ለእንድ አገር ወይም ከተማ የእግዚአብሔር ቸርነት የሚገልጥበት መንገድ በሰው ዘንድ የታቀደ መንገድ ብቻ አይደለም። እግዚአብሔር በራሱ መንገድ ወንጌልን ይዘራልና።

28:14 ወደ ሮሜ መጣን፡ ይህ በመሆኑ የረጅም ጊዜ ምኞትና ሀሳብ በጳውሎስ ሕይወት ውስጥ ተፈጸመ። እግዚአብሔር ተናግሯልና ማንም አይከለክለውም። ጳውሎስ ነፃ ሰው ሆኖ ወንጌልን ከቦታ ቦታ ተዘዋውሮ የሰበከባቸው ዓመታት ነበሩ። አሁን ደግሞ ጳውሎስ በሮሜ ከሚጠብቀው ወታደር ጋር **28:16** ተቀመጠ። ወንጌልንም መስበክ ጀመረ።

በመጨረሻ ሮሜ ደረሱ። የእግዚአብሔር ተስፋ ዳር የሚደርስ የሚያደርስም ነው። የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ተፈጻሚነቱ በተናጋሪው ማንነት ላይ የተመሠረተ ነው። እግዚአብሔር የተናገረውን ይፈጽማል። ቃል ኪዳን እንዲፈጸም ቃል ኪዳን ተቀባዩ በራሱ በኩል የሚገባውን እያደረገ መሄድ ይገባዋል። እግዚአብሔር የገባውን ተስፋ ለመፈጸም ማዕበል ቢሆን እፋኝነት ምንም አያግደውም።

28:15 ጳውሎስ ባያቸው ጊዜ እግዚአብሔርን ለመሰገን ልሱም ተጽናና። ጳውሎስ የተጽናናው ከሐዋ 19:21 ጀምሮ ሮምን ለማየት የነበረው የረጅም ዘመን ናፍቆቱ ስለሞላለት ነው። እንዲሁም በባዕድ ምድር የእርሱ የሆኑ ወገኖችን (ወንድሞችን) ስለ አገኘ ነው። ከከተማው ወጣ ብለው የእንኳን ደህና መጣችሁ አቀባበል ሊያደርጉላቸው ወንድሞች ስለ መጡ ጳውሎስ ደስ አለው። በፍቅር የሚቀበሉ ወንድሞችን ማየት ለጳውሎስ ትልቅ መጽናናት ሰጥቶታል። ሮም አካባቢ ያሉ ወንድሞች ስለሆኑ ከዚህ በፊት በአካል የሚተዋወቁ ወንድሞች አይሆኑም። እነዚህ ወንድሞች እን ጳውሎስን የተቀበሏቸው ከሮሜ ከተማ ከሃምሳ ኪሎ ሜትር በላይ ርቆ ከሚገኝ ስፍራ ጀምሮ ነው። **ለፍዩስ ፋሩስ 28:15** ከሮም ከተማ ሰባ ኪሎ ሜትር ያህል እንዲሁም **ሦስት ማደሪያ 28:15** የሚባለው ሃምሳ ኪሎ ሜትር ያህል ርቀው የሚገኙ ቦታዎች ነበሩ።

ጳውሎስ ወደ ሮም ከመሄዱ በፊት ወንጌልን ለማድረስ ወደዚያ ከተማ የሄደ አገልጋይ እንዳለ አይታወቅም። ሆኖም በበዓለ ጎምሳ ቀን በኢየሩሳሌም ከነበሩት የእግዚአብሔርን ድንቅ ሥራ በልሳኖቻቸው ከሰሙት መካከል ከሮም የመጡ ነበሩበት (ሐዋ 2:10)። ስለዚህ እነዚህ አማኞች በበዓለ ጎምሳ ቀን ኢየሩሳሌም በነበሩት ሰዎች በኩል ያመኑ ሊሆኑ ይችላሉ።

28:20 ስለ እስራኤል ተስፋ ይህን ሰንሰለት ለባሻለሁና። ሰንሰለት ከእጁ ባይወልቅም የእግዚአብሔር ቃል ግን አይታሰርም። በውስጡ የእግዚአብሔር ቃል ያልፋል፤ ኃይሉም ይገለጣል። ሰንሰለት የማያሰረው እግዚአብሔር ኃይል በጳውሎስ ውስጥ ይገለጥ ነበረ። ውስጡ የተፈታ ነፃ ሰው ስለሆነ በእጆቹ ሰንሰለት እያለ ወንጌልን ይናገር ነበር። ብዙም ደግሞ የወንጌል አማኞችን አግኝቷል። ወደ ሮሜም ከደረሰ በኋላ ጳውሎስ የአይሁድን ታላላቆች ወደ እርሱ ጠራ 28:17 የሆነውንም ሁኔታ ገልጠላቸው። በሌላ ቀንም ብዙ ሆነው ወደ መኖሪያው ወደ እርሱ መጡ 28:23።

28:23 ከጠዋት ጀምሮ እስከ ማታ ድረስ ይገልጥላቸው ነበር። ጳውሎስ እንደ ልማዱ ከመጻሕፍት እየጠቀሰ ያስተምር ነበር። ይህንም ከጠዋት ጀምሮ እስከ ማታ ድረስ ያደርገው ነበር። እኩሌቶቹም የተናገረውን አመኑ 28:24። ጳውሎስ መጻሕፍትን ሲገልጥና ሲያስተምር ሌሊቱን ሁሉ ቢናገርና ቢያስተምር የማይደክም ሰው ነው። አንድ ጊዜ ጎበዙ እንቅልፍ ይዞት እንደወደቀበት ጊዜ አይነት (20:11)።

28:28 ይህ የእግዚአብሔር ደንገነት ለአሕዛብ እንደ ተላከ በእናንተ ዘንድ የታወቀ ይሁን። ጳውሎስ ይህንን የሚገልጸው በሮሜ ለነበሩ አይሁድ ነው። አስቀድሞ በኢሳይያስ የተነገረውን በመጥቀስ አይሁድ የእግዚአብሔር ማዳን ለአሕዛብም እንደተላከ ይገልጥታል። መጽሐፍ ጠቅሶ የሚያስተምራቸው ከኢሳ 6:9-10 ነው። ይህ በአዲስ ኪዳን ስድስት ጊዜ ያህል ተደጋግሞ የተጠቀሰ የመጽሐፍ ክፍል ነው። ይህም ክፍል ስለ አይሁድ አለማመን ይገልጻል።

ይህ ጌታ ኢየሱስም ለደቀ መዛሙርቱ እስከ ምድር ዳር ድረስ ወንጌልን እንዲሰብኩ ከሰጣቸው ተልዕኮ ጋር ይስማማል። አሕዛብ ወንጌልን እንዲሰሙ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው። ስለሆነም ሐዋርያው ጳውሎስ በጊዜው የዓለም ዋና ከተማ ወደ ነበረችው ወደ ሮሜ የመጣው ወንጌልን ለመስበክ መሆኑና ወንጌልን ለአሕዛብ እንዲሰብክ ከእግዚአብሔር ዘንድ ፈቃድና ትእዛዝ እንዳለው ሊያስረዳቸው ነው።

28:31 ማንም ሳይከለክለው የእግዚአብሔርን መንግሥት እየሰበከ ስለ ጌታ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ እጅግ ገልጦ ያስተምር ነበር። በሮሜ የጳውሎስ አገልግሎት በራሱ ቤት ውስጥ ነበር። እንዲህ በማገልገል በተከራየው ቤት ሁለት ዓመት ሙሉ ተቀመጠ፤ ወደ እርሱም የሚመጡትን ሁሉ ይቀበል ነበር 28:30። ጳውሎስ በዚህ ዘመን እስረኛ የሆነ ነፃ ሰው ነበር። በመንግሥት ሥርዓት የታሰረ በእግዚአብሔር

ዘንድ አርነት የተሰጠው። በእጆቹ ሰንሰለት የለበሰ በመንፈሱ ነፃ የሆነ ሰው ነበር። በሮምም ለወታደሮች ሁሉ መስከረላቸው (ፊሊ 1:13)።

በሌሎች የሚስዮናዊ ጉዞዎቹ ወደ አንድ ከተማ ሲሄድ ወደ ምክራብ መግባትን እንደ ልማድ አድርጎ ይከተለው እንደ ነበረ ሁሉ ጳውሎስ ወደ ሮሜ በሄደ ጊዜ እስረኛ ነበርና ወደ ምክራብ አልሄደም። በምክራብም ሆነ በራሱ ቤት እንደ ሁኔታው ወንጌልን ሰብካል።

ከኢየሩሳሌም ጀምሮ እስከ ሮም መንገዱ ለሞት የመጡ ሁኔታዎች እየተለወጡ ለብዙዎች ወንጌልን ለመስበክ ምክንያት ሆኖታል። ለነገሥታት የሰበከው እስረኛ ሆኖ ጉዳዩ እንዲታይ ወደ እነርሱ ፊት እንዲቀርብ በመደረጉ ነው ማለት ይቻላል (28:17-20)። ስለዚህም ጳውሎስ በሮሜ 8:28 «እግዚአብሔርን ለሚወዱ እንደ ሀሳቡም ለተጠሩ ነገር ሁሉ ለበጎ እንዲደረግ እናውቃለን» ያለው በእርሱም ሕይወት ታይቶአል።

በኢየሩሳሌም ወንጌል መስበክ ከተጀመረ ከሠላሳ ዓመታት በማይበልጥ ጊዜ ውስጥ በዘመኑ የዓለም ዋና ከተማ ወደ ነበረችው ሮም ደረሰ።

ክፍል 2

ከሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ጥቂት ቁልፍ ነጥቦች

በሐዋርያት ዘመን በነበረችበት ቤተ ክርስቲያን ጎልተው የታዩ ሁኔታዎች ወይም ሐዋርያት በሕይወታቸውና አገልግሎታቸው ቅድሚያ የሰጧቸው ዋና ነገሮች ምን ነበሩ?

የሐዋርያት ሥራን መጽሐፍ ጠቅለል ባለ መንገድ ስናጠና ሐዋርያት በሕይወታቸውና በአገልግሎታቸው ጥቂት ቁልፍ ነገሮች ላይ ትኩረት ያደርጉ እንደ ነበረ መገንዘብ ይቻላል። የሐዋርያት ዘመን ቤተ ክርስቲያን መልክና ባሕርይ ምን ይመስል እንደ ነበረ መረዳት በአሁኑ ዘመን ላላች ቤተ ክርስቲያን እጅግ ይጠቅማል፤ በምሳሌነትም ያገለግላል። እነዚህ ጥቂት ቁልፍ ነጥቦች ከዚህ በታች ጠቅለል ባለ ሁኔታ ቀርበዋል። እነርሱም፦

1. የሚያምኑትን አጥርቶ ማወቅ
2. በጸሎት መትጋት
3. ለቃሉ ቅድሚያ መስጠት
4. በቦታ ሁሉ ስለ ክርስቶስ መመስከርና መከራ መቀበል
5. በአንድ ልብና አንድ ሀሳብ መሆን
6. ለተገለጠው እውነት መታዘዝ

7 መልካም ሥራ ለማድረግ መትጋት

8. በመንፈስ ቅዱስ ኃይልና ምሪት ማገልገል

1. የሚያምኑትን አጥርቶ ማወቅ

ሐዋርያት በስብከታቸው ጽድቅ የሚገኘው በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ብቻ እንዲሁ በጸጋው እንደሆነ ደጋግመውና አጠንክረው ያስተምሩ ነበር (ሐዋ 13:39)። ምክንያቱም የሙሴን ሕግ በመጠበቅ መጽደቅ ለሥጋ ለባሽ የማይቻል ሆኗል።

ኢየሱስ የትንቢት ፍጻሜ እንደሆነ ጴጥሮስ በበዓለ ንምሳ ቀን ስብከቱ ገልጸዋል (ሐዋ 2:16)፤ ሰው መሆኑን (2:22)፤ መለኮት መሆኑንም (2:36) አስተምሯል። እንዲሁም ይህን እውነት እስጢፋኖስ በምስክርነቱ አብራርቶአል (7:2-53)።

የሐዋርያት ስብከት የሚያተኩረው በአንድ ዋና ርዕስ ማለትም በኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት፤ ሞትና ትንሣኤው ላይ ነበር። የዓለም መድኃኒት የሆነው የእግዚአብሔር ልጅ ወደ ምድር መጣ፤ በአመፀኞች እጅ በመስቀል ላይ ተሰቀለ፤ በሦስተኛው ቀን ተነሣ፤ በሰማይ በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀመጠ የሚለው የወንጌል ማዕከላዊ ርዕስ ነው። ይህን እውነት የሚሰሙ ሁሉ ደግሞ ኃጢአተኛነታቸውን በማወቅ ንስሐ እንዲገቡና በክርስቶስ በማመን የእግዚአብሔር ልጆች እንዲሆኑ ይመክራቸዋል።

ሐዋርያት በስብከታቸው አጉልተው የሚመሰክሩት የኢየሱስ ክርስቶስን ሕያውነት (ከሙታን ተለይቶ መነሣቱን) ነበር (ሐዋ 2:32፤ 3:15፤ 4:33)። ይህ በክርስትና እምነት ዋና ዓምድ ነው። ጳውሎስ በ1ቆሮ 15:14 «ክርስቶስም ካልተነሣ እንግዲያስ ስብከታችን ከንቱ ነው እምነታችሁም ደግሞ ከንቱ ናት» እንደሚል ክርስቶስ ከሙታን ተለይቶ ባይነሣ ኖሮ ክርስትና እምነት ከሌሎች እምነቶች እንደ አንዱ ብቻ በሆነ ነበር።

ክርስትናን ከሌሎች ከማናቸውም በምድር ላይ ከሚገኙ ሃይማኖቶች ወይም እምነቶች ልዩ ከሚያደርገው ነገር አንዱ ክርስቶስ ከሙታን ተለይቶ መነሣቱ ነው። ምክንያቱም «ክርስቶስ ያልተነሣ ከሆነ እስከ አሁን ድረስ በኃጢአታችሁ አላችሁ» (1ቆሮ 15:17) እንደሚል ክርስቶስ ያልተነሣ ከሆነ እኛ ከኃጢአታችን ይቅርታ ባላገኘንም ነበር። የክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ አብረው የተያያዙ ናቸው። በመስቀል ላይ እዳችንን የከፈለው ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን ተለይቶ በመነሣት ሕይወትን እንደሚሰጠን አሳየ። እርሱ በተቀበለው መከራ ከከፈለው ዕዳ የተነሣ በእርሱ የሚያምን ሁሉ ለአዲስ ሕይወት ለዘላለም የማይበሰብ ሆኖ እንደሚነሣ ኢየሱስ ከሙታን በኩር (ቀዳሚ) ሆኖ በመነሣት አሳየ።

2. በጸሎት መትጋት

የሐዋርያት ሕይወትና አገልግሎት በጸሎት ላይ የተመሠረተ እንደ ነበረ ከሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ በግልጽና በቀላሉ ማየት ይቻላል። ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን ኅብረት የሚያጠናክሩበት አንዱ መንገድ በየዕለቱ በነበራቸው የጸሎት ጊዜ ነበር። ለአገልግሎታቸው ኃይልንና ከእግዚአብሔርም ምሪትን ለመቀበል እዘውትረው ይጸልዩ ነበር።

ሐዋርያት በአንድ ልብ ይጸልያሉ፤ ለአንድ ልብም ይጸልያሉ። ሐዋርያት ፍቅር ነበራቸው፤ አንድነት ነበራቸው። ፍቅርና አንድነታቸው የተያያዘው በጸሎት ነበር። ሙሉ (ጄሶ) ነገሮችን እንደሚያያዝ እንደሚያጣብቅ ሐዋርያትን በፍቅር የሚያጣብቃቸው አንድ ልብ ሆነው ወደ እግዚአብሔር መጸለያቸው (መጮሃቸው) ነበር።

ሐዋርያት ከጌታ ከኢየሱስ ክርስቶስ ያዩትን የጸሎት ሕይወት (ልማድ) በራሳቸውም ሕይወት ይለማመዱት (ያደርጉት) ነበር። ጌታ ኢየሱስ አገልግሎት ከመጀመሩ በፊት ይጸልይ ነበር (ሉቃ 3:21)፤ ለመፈወስ ይጸልይ ነበር (5:15)፤ ደቀ መዛሙርትን ከመምረጡ በፊት ይጸልይ ነበር (6:12)። እንዲሁም ደቀ መዛሙርቱ እንዴት መጸለይ እንደሚገባቸው እንዲያስተምራቸው ጌታን ጠይቀውታል (11:1)።

ደቀ መዛሙርት ከበዓለ ንምሳ በፊት አንድ ላይ ተሰብስበው ይጸልዩ ነበር (ሐዋ 1:14)። እንዲሁም በይሁዳ ፋንታ የሚተካውን ሰው ለመምረጥ መመዘኛውን የሚያሟሉ ሰዎች እንዳሉ ቢያውቁም ስለ ትክክለኛው ሰው ከእግዚአብሔር ምሪትን ለመቀበል ይጸልዩ ነበር (1:24)። መንፈስ ቅዱስ ከመውረዱ በፊት በበዓለ ንምሳ እለትም አንድ ላይ ሆነው ይጸልዩ ነበር (2:1)። አዳዲስ አማኞችም ከእነርሱ ጋር እንዲተባበሩ ሲያደርጉ ጸሎት አንዱ አብሮ በመሆን የሚያደርጉት ልምድ (ተግባር) ነበር (2:42)።

ጴጥሮስና ዮሐንስ ወደ ቤተ መቅደስ በዘጠኝ ሰዓት የሄዱት ለጸሎት ነው። ሰዎች መንፈስ ቅዱስን እንዲቀበሉ ይጸልዩላቸው ነበር (8:15)። ብዙ ጊዜ ተንበርክከው ይጸልዩ ነበር (9:40፤ 20:36፤ 21:5)። ይጸሙና ይጸልዩም ነበር (13:3፤ 14:23)፤ አብዝተው ያለማፋረጥ ይጸልዩ ነበር (ሐዋ 6:4፤ 12:5)። ስለሆነም ጸሎት ለሐዋርያት የሕይወታቸው አንድ ዋና ክፍልና የአኗኗራቸው ዘይቤ የሚቃኝበት መንገድ ወይም ትልቅ መሣሪያ ነበር።

ጸሎት ከእግዚአብሔር ጋር ለመነጋገር መፈለግን! ከእርሱ ጋር ለብቻ መሆንን ያመለክታል። ጸሎት ከእግዚአብሔር ጋር ጊዜ መውሰድ፤ በፊቱ መሆን፤ ከእርሱ ጋር ለመነጋገር ወደ እርሱ መቅረብ፤ እርሱንም ለመስማት በትሕትና በፊቱ መሆን ነው።

ጸሎት ከቅዱሳን ጋር ሲደረግ የመንፈስ አንድነትን፤ በአንድ ሀሳብ መሆንን ያመለክታል። ለታይታ ባልሆነና ግብዝነት በሌለበት ማገበር ውስጥ ለጸሎት በአንድ ላይ የሚሰበሰቡ ሰዎች የልብ አንድነት ያላቸው ናቸው። ጸሎት ስለ አንድ ጉዳይ በአንድነት ወደ እግዚአብሔር የሚቀርቡበት መንገድ ብቻ ሳይሆን የቅዱሳን የመሰነባበቻ መንገድም ነበር። ይህንም ጳውሎስ ካደረገው ለምሳሌ ከሐዋ 20:36 እንመለከታለን። ራስን በጋያሉ ጌታ በእግዚአብሔር ፊት በማንበርከክ የሚሄደውን (የሚሰናበተውን) ሰው በሁሉ ቦታ ለሚገኘው ለእግዚአብሔር ማስረከብ ነው።

ሐዋርያት የውስጥ አደረጃጀታቸውን ለማከናወን፤ ሰውን ለመምረጥ፤ አገልጋዮችን ለመሾም ይጸልዩ ነበር።

ሐዋርያት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ሰማይ ከማረጉ በፊት የሰጣቸውን የእርሱ ምስክሮች የመሆንን ተልዕኮ ለመፈጸም፤ በየጊዜውም ኃይልን ለመልበስ አዘውትረው በእግዚአብሔር ፊት በጸሎት ይቀርቡ ነበር። ከእግዚአብሔር ሞገስን ለማግኘትና ቃሉን ለመግለጥ እንዲችሉ ይጸልዩ ነበር። ወንጌል ስርጭት ወይም የክርስቶስ ምስክር የመሆንን ተልእኮ ለማከናወን ጸሎት ትልቁ መሣሪያቸው ነበር።

ሐዋርያት ጸሎትን ከትምህርት ጋር አያይዘውና አመጣጥነው ይኖሩ እንደነበረ ለምሳሌ ከሐዋ 2:42 እናስተውላለን። «በጸሎትና በሐዋርያት ትምህርት» እንደሚል ትምህርት ለብቻው ከጸሎት ተለይቶ ወይም ጸሎት ከቃሉ ተለይቶ ሳይሆን በሁሉም መስክ ይበረቱ እንደነበረ እንመለከታለን።

ሐዋርያት በአካላዊው ዓለም ድል የሚገኘው አስቀድሞ በመንፈሳዊ (በማይታየው) ዓለም ያለው ጦርነት ሲከናወንና የጨለማው ኃይላት ድል ሲመቱ እንደሆነ ያስተዋሉ ሰዎች ናቸው። ይህም ጌታችን እንዳስተማረው የኃይለኛውን ቤት ለመበዝበዝ አስቀድሞ ኃይለኛውን ማሰር ነው (ማቴ 12:29)። እንዲሁም ወንጌልን ለማገልገል ወይም ምስክር ለመሆን ሲወጡ አስቀድመው ይጸልዩ ነበር።

በሐዋርያት ሥራ ጸሎት ከሐዋርያት አገልግሎት አንድ ዋና ዓምድ እንደሆነ በግልጽ ይታያል። ሐዋርያትና ክርስቲያኖች ሲጸልዩ በመንፈስ ቅዱስ ተሞሉ፤ ያሉበት ቤት ተናወጠ፤ የእስር ቤት በሮች ተክፈቱ፤ ቃሉን በግልጥነት ተናገሩ። ክርስቲያኖች በእስር ቤት፤ በቤት ውስጥ፤ በባሕር ዳር፤ በቦታ ሁሉ ይጸልዩ ነበር። ይህም የክርስቶስ ኢየሱስ ምስክር የሚሆን ሰው የሚጸልይና ኃይልን የለበሰ ሰው መሆን እንዳለበት ያስገነዝባል።

በአጠቃላይ ለምሪት፤ ቃሉን ለመግለጥ፤ ኃይልን ለመልበስ፤ ለድፍረት ይጸልያሉ። ጌታን የተቀበሉትም አዳዲስ አማኞች እንዲጸልዩ ያለማምፈቻዎቹ። በጌታ ህፃናት የሆኑትን የሚያሳድጓቸው በመጸለይ ነው። ቤተ ክርስቲያንን ሲያሳድጉ ጸሎትን በማለማመድ ነው። አገልጋዮችንም የሚሾሙት በጸሎት ነው።

የእሁኗ ዘመን ቤተ ክርስቲያን ከሐዋርያት ዘመን ከምትማረውና አጥብቃ ልትይዘው ከሚገባት አንዱ ቁልፍ ነገር የጸሎት ሕይወት ነው። በእግዚአብሔር መታመኗን ለመግለጽ፤ ከእግዚአብሔር ለመስማት፤ በእርሱ ለመመራት፤ ከእርሱ ኃይልን ለመቀበል መንገዱ ወደ እርሱ በጸሎት መቅረብ ነው። የሚጸልይ ሰው በመንፈስ ቅዱስ ለመመራት የወደደና ለምሪቱ ራሱን ያቀረበ ሰው ነው። መንፈስ ቅዱስ በሕይወቱ እንዲሠራ የሚጋብዝና ከእርሱም ጋር በመስማማት ለመራመድ የሚፈቅድ ሰው ነው።

3. ለቃሉ ቅድሚያ መስጠት

ሐዋርያት የብሉይ ኪዳን እውቀት የነበራቸው ሰዎች ነበሩ። ምንም እንኳን ጴጥሮስ እንደ ፈረሳውያን የተማረ (ፊደል የቆጠረ)⁸³ ሰው ባይሆንም የቃሉ መላት የነበረውና ሲሰብክና ሲያስተምር በስፋት ከእግዚአብሔር ቃል ያገናዝብ የነበረ አገልጋይ ነው። ለዚህም በሐዋ 2:16 ያደረገውን የበዓለ ንምሳ ቀን ስብከቱን ማየት ይበቃል። በዚህ ክፍል ከኢየሱስ መጽሐፍ ስለ መጨረሻው ዘመን የተባለውን እንዲሁም በዳዊት አፍ የተነገረውን በማገናዘብ ከነበረበት ዘመን ጋር

⁸³ They were unlearned (*agrammatotai eisin*). Unlettered men without technical training in the professional rabbinical schools of Hillel or Shammai. Jesus himself was so regarded (Joh7:15, "not having learned letters"). RWP.

አዛዎዶ ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነትና ስለ መንፈስ ቅዱስ መውረድ ሲያስተምር እናያለን።

ሐዋርያት ስበከታቸው እንደ ቃሉ የሆነና በቃሉም ደግሞ የጠነከረ ነበር። ከዚህም ጋር ቃሉን በግልጽነት እንዲናገሩም ይጸልዩ ነበር። ሐዋርያት ቃሉን ሲያስተምሩና ራሳቸውም ለቃሉ ታዛዥ ሲሆኑ የእግዚአብሔር ቃል እየበዛ ይሄድ ነበር (ሐዋ 6:7)። በኃይልም ያድግና ይበረታ ነበር (19:20)። ጢራኖስ በሚባለው በኤፌሶንም መጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤት እንደ ነበረ እንመለከታን (19:9)።

ፊልጶስ ኢትዮጵያዊውን ጃንደረባ ያገኘው የኢሳይያስን መጽሐፍ ሲያነብ ነበር። ለዚህ ሰው ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የገለጠለት ያነበው ከነበረው ክፍል ተነሥቶ ነበር። ፊልጶስ ብሉይ ኪዳንን የሚያውቅ እንዲሁም ብሉይ ኪዳንን ከአዲስ ኪዳን ጋር አገናዝቦ ማስረዳትና መግለጥ የሚችል ዲያቆንና ወንጌላዊ ነበር። ወንጌላዊነቱ ቃሉን በማስረዳት ላይ የተመሠረተ ነበር።

ሐዋርያት ራሳቸውን የሰዩት ለጸሎትና ለቃሉ (ሐዋ 6:4) ነው። ይህም ለሐዋርያት እንዲሁም ለቤተ ክርስቲያን ቀዳሚው አገልግሎትና ኃላፊነት እንደሆነ ያሳያል። ቤተ ክርስቲያን ከሁሉም በላይ ለመጸላይ የተዘጋጀችና በቃሉ አገልግሎት ላይ የበረታች መሆን አለባት። ቃሉና ጸሎት፤ ጸሎትና ቃሉ አይለያዩም። አንዱ ለአንደኛው ድጋፍ ነው። አንዱ አንደኛውን ይሰላዋል፤ ጉልበት ይሰጣቸዋል።

የጢራኖስ ትምህርት ቤት (19:9) ሐዋርያው ጳውሎስ መረዎችን የማያሰለጥንበትና ሌሎች እውነትን ለማወቅ ከሚፈልጉት ጋር የሚያነጋግርበት ቦታ ነበር።

ሐዋርያው ጳውሎስ በኤፌሶን የነበሩ ሽማግሌዎችን ሲሰናበታቸው ለእግዚአብሔርና ለቃሉ እድራ በማስረከብ ነበር (ሐዋ 20:32)። የእግዚአብሔር ቃል ሰዎችን የመጠበቅ፣ የማሳደግ፣ ሕይወትን የመስጠት ኃይል (ጴጋ) እንዳለው ሲያሳይ ነው። ቤተ ክርስቲያን እድገት፣ ሰላም፣ ጠነከረች ለማለት ቃሉ ያድግ ነበር ይላል (ሐዋ 6:7፤ 12:24)።

ስለሆነም በአንድ ሥፍራ የቃሉ ማደግ ወይም መስፋት ከቤተ ክርስቲያን ማደግ ወይም መጠነከር ጋር ተመሳሳይነት አለው። በሌላ አባባል ቤተ ክርስቲያን እድገት፣ ጠነከረች ሲባል ምዕመናን በቃሉ እውነት እየታጠቁና በቃሉ እውነት እየበረቱ ናቸው ማለት ይሆናል። ስለዚህ ክርስትና የእግዚአብሔርን ቃል በሙላት ከማወቅና

የእግዚአብሔርን ምክር ሁሉ (ሐዋ 20:28) አጣጥሞ ከመረዳት ጋር በቀጥታ የተያያዘ ነው። «የእግዚአብሔርን ምክር ሁሉ» የያዘው ቃሉ በምዕመናን ሕይወት ስፍራ ሲይዝ ታላቅ የቤተ ክርስቲያን መታነጽና ማደግ ይሆናል።

4. በቦታ ሁሉ ስለ ክርስቶስ መመስከርና መከራ መቀበል

በቦታ ሁሉ ስለ ክርስቶስ መመስከር የሐዋርያት ሌላው አይነተኛ ባሕርይ ነበር። ሐዋርያት የተጠሩትና የተሰማቸው ዋና ተልዕኮ የክርስቶስ ምስክሮች መሆን (1:8) ነው። ምስክር ያዊውንና የሰማውን ለሌላው የሚናገር ነው። ይህንን ተልዕኮቸውን ሐዋርያት ከበላለ ገምላ ቀን ጀምሮ በትጋት አከናውነዋል።

መከራና ስደት በበረታ መጠን በስደትም ምክንያት በተበተኑባቸው ስፍራዎች ሳይቀር ወንጌልን እየመሰከሩ ከቦታ ቦታ ይዞሩ ነበር። ወንጌል ከኢየሩሳሌም ወደ ይሁዳና ሰማርያ መጀመሪያ በሐዋርያት የተሰራጨው በተሰደዱ ክርስቲያኖች በኩል ነው (ሐዋ 8:1-4)። ምንም እንኳን ታላቅ መከራ ቢደርስባቸውም የተሰደዱት ክርስቲያኖች ስለ ክርስቶስ መመስከር አላቋረጡም። ይህ ወንጌልን መስበክ እንደ ዕለት እንደራቸው የሚፈልጉትና የሚያደርጉት ነገር ነበር።

ሊቀ ካህናትና አለቆች ጴጥሮስና ዮሐንስን ገርፈው ባሰናበቷቸው ጊዜ ቀጥሎ ያደረጉት ነገር ቃሉን ለመናገር ግልጥነት እንዲያገኙ መጸላይ እንዲራቸውን ወደ መሰወርና ወደ መደበቅ መሄድ አልነበረም (4:29-30)።

ወንጌልን የሚሰብኩት ከቦታ ቦታ ወይም ከሀገር ሀገር እየተዘዋወሩ ከዚህ በፊት ባልሄዱባቸው ወይም በማያውቋቸው አካባቢዎች ሁሉ እየተነቀሳቀሱ ነበር። በደረሱበት ቦታ ሁሉ በቤተ መቅደስ፣ በምክራብ፣ በገበያ ቦታ፣ በመንገድ ጳር፣ በባሕር ላይ በመርከብ ውስጥም እንኳን ቢሆን በየትኛውም ቦታ ሰውን ሲያገኙ ወንጌልን ያደርሱ ነበር። አኗኗራቸው ያልተጠላለፈ (ቀለል ያለ የአኗኗር ሁኔታ)፣ ሁልጊዜ ዝምቶ የሆነ ለክርስቶስ ለመመስከርና ለመንቀሳቀስ የተዘጋጀ ነበር።

በመጀመሪያው ክፍለ ዘመን የነበሩ አገልጋዮች ወንጌልን እስከ ምድር ዳር ድረስ ይዘው ሲሄዱ ሳለ ሰዎች ተስብስበው ሲያገኙ ሁኔታውን ወንጌልን ለመመስከር ይጠቀሙበት ነበር (5:19-20፤ 13:5፤ 16:13-25-33፤ 17:17-22፤ 18:7፤ 19:9፤ 25:6፤ 23)። ምስክርነት በየቀኑ ይደረግ ነበር (2:47፤ 17:17፤ 19:9)።

ለሐዋርያት የተሰጣቸው ኃላፊነት እስከ ምድር ዳርቻ የሆነ ተልዕኮ ነው። ተልዕኮውን ከጌታ በተቀበሉበት ሰዓት እነዚህ ሐዋርያት ከኢየሩሳሌም፣ ከይሁዳና ሰማርያ ገና አላለፉም ነበር። ሌላውን ዓለም አላዩም፤ ለዚያ የተዘጋጁ ሰዎች አልነበሩም። ነገር ግን ጌታ ዓሣ አጥማጆችን ያልተማሩትን እስከ ምድር ዳር ወንጌልን እንዲያደርሱ ብቁ አደረጋቸው። እነርሱም በየቀኑ ሁሉ የኢየሱስን አዳኝነት እየሰበኩ እስከ ምድር ዳር ሄዱ።

ወንጌል ስርጭት በሰው አቅም የማይደረግ መሆኑን ሲያሳይ ኃይልን እስክትላብሱ ድረስ በኢየሩሳሌም ቆዩ አላቸው። የክርስቶስ ምስክር ለመሆን ኃይልን መልበስ ያስፈልጋል። «እኔ አደርገዋለሁ» በሚል ማንም ሰው ሊያከናውነው የሚችለው ቀላል ነገር እንዳልሆነ ያሳየናል። ነገር ግን ማንም ሰው የመንፈስ ቅዱስን ኃይል ሲለብስ የወንጌል አድማሱ የምድር ዳርቻ ይሆናል። ወደ የትም አካባቢ መንፈስ እንደመራው ይሄዳል። እግዚአብሔር ልኩት ወይም በስደት ምክንያት ከኢየሩሳሌም ወደ ሰማርያ እንደ ፊልጶስ ቢሄድ እዚያም ይመሰክራል። በመንፈስ ተነጠቆ ወደ ሌላ ቢወሰድ እዚያም ይመሰክራል። ታስሮ በሄደበትም ዝማሬና ስለ ክርስቶስ መመስከር ይበዛለታል።

የክርስቶስ ምስክር መሆን መከራ ቢኖርበትም ከወንጌል ጋር ደስታም አለ። የቀደሙት ክርስቲያኖች ምንም ያህል መከራ ቢደርስባቸው አብልጦ ደስ የሚላቸው ሰዎች ነበሩ። እስጢፋኖስ በድንጋይ እየተወገረ ፊቱ ያበራ ነበር (ሐዋ 7)። ይህም የክርስቶስ ምስክር መሆንና በእርሱ ደስ መሰኘት የተያያዙ እንደሆኑ ያሳየናል።

ኢትዮጵያዊው ጃንደረባ በክርስቶስ ባመነ ጊዜ ደስ ብሎት ነበር (8:39)። በቆርኔሊዎስም ቤት መንፈስ ቅዱስ በእነርሱ ላይ በወረደ ጊዜ ደስተኞች ሆኑ (10:44)። በእንጾኪያም ወንጌል በተስፋፋ ጊዜ ምንም እንኳን ስደት ቢበረታ ደስተኞች ነበሩ (13:52)። በእስር ቤት ሳይቀር ሐዋርያት ታላቅ ደስታና ምስጋና ነበራቸው (16:25)። በመከራ፤ በመሰደድ፤ በመገረፍ ውስጥ ደስታ የነበራቸው በውጭ ያለው ጨለማ የማያሸንፈው ታላቅ ብርሃን በውስጣቸው ስላለ ነበር።

5. በአንድ ልብና አንድ ሀሳብ መሆን

ሌላው ቁልፍ ነገር አንድነት ነው። ሐዋርያት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ካረገበት ቀን ጀምሮ መቶ ሀያሎች በአንድ ልብ ሆነው ይጸልዩ ነበር (1:14)። በበዓለ ገምሳ ቀንም በአንድ ልብ ሆነው ይጠባበቁ ነበር (2:1)። ከዚያም በኋላ ባሉት ጊዜያት በአንድ ልብ ሆነው ያላቸውንም በአንድ ላይ በማድረግ በጎብረት ይኖሩ ነበር (2:45)።

በአንድ ልብና በአንድ ሀሳብ መሆናቸው የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ቅዱሳን የነበራቸውን የመንፈስ አንድነት ያሳያል። የመንፈስ አንድነት አንዱን መንፈስ ከመጠጣት የሚጀምር ሲሆን ይህ አንድነት ባለበት ለአንድ ዓላማ መሰለፍ አለ። የመንፈስ አንድነት ባለበት በአንድ ሀሳብ ለአንድ ዓላማ ለጸሎት መተባበር አለ። የመንፈስ አንድነት ሲኖር ለክርስቶስ ለመመስከር በአንድ ላይ መቆም አለ (2:14)።

ከቤተ ክርስቲያን እድገት ጋር ተያይዘው ለተነሱ ጥያቄዎችና ችግሮች መልስ ለመስጠት ሐዋርያት ተስብስበው በኢየሩሳሌም ከተማ ይመካከሩ ነበር። እንዲህ ዓይነት ስብሰባ ለማድረግና ለመመካከር አንድነት ሊኖር ይገባል። እንዲሁም ውሳኔ ሲያደርጉ በአንድ ሀሳብ በመመካከርና እንዲሆን በመፍቀድ እንደነበረ በሐዋ 15 እመለከታለን። የተለያዩ አቋም ወይም አመለካከት ይዘው ወደ ኢየሩሳሌም የመጡ ቢሆንም እንኳ ብዙ ከተመካከሩ በኋላ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ስለተረዱ «እኛና መንፈስ ቅዱስ ፈቅደናል» (15:29) በማለት በአንድ ልብና ሀሳብ መስማማታቸውን ይገልጣሉ።

6. ለተገለጠው እውነት መታዘዝ - መስጠት

ደቀ መዛሙርት ጌታን ለመስማትና ለመታዘዝ ዝግጁዎች ነበሩ። ጌታ ኢየሱስ ከኢየሩሳሌም እንዳይወጡ በ1:4 ላይ አዘዛቸው። ይህንን ትእዛዝ ተቀብለው በኢየሩሳሌም ቆዩ (1:12)። መንፈስ ቅዱስ እንዳይሄዱ ባለቸው ቦታና አካባቢ ሐዋርያት ባለመሄድ እና እንዲሄዱ ወደ ተፈቀደላቸው ቦታም በመሄድ ለጌታ መንፈስ ይታዘዙ ነበር። ለምሳሌ ሐዋርያው ጳውሎስ ፈጥነህ ከኢየሩሳሌም ውጣ በተባለ ጊዜ ታዘዘ (ሐዋ 22:18)።

የጌታ አገልጋይ የሆነ ሰው ለጌታው የሚታዘዝ ነው። እርሱ ቆይ ሲል የሚቆይ፤ ውጣ ሲል የሚወጣ፤ እግዚአብሔር ሲቸኩል አብሮ

የሚፈጥን ነው። መታዘዝ የተሰጠውን ትእዛዝ በአግባቡ በመፈጸም ነው። በመሄድ መታዘዝ አለ፤ እንዲሁም ሲነገራቸው ባለመሄድም መታዘዝ አለ። ይህ ከእግዚአብሔር ፈቃድ ጋር ተስማምቶ ማገልገል ነው። ፊልጶስ ወደ ኢትዮጵያዊው ጃንደረባ እንዲሄድና እንዲገናኘው ሲታዘዝ ፈጥኖ የሄደ፤ ፎጦኑ ወደ ጃንደረባው የቀረበ የወንጌል አገልጋይ ነበር (8:36)።

በኢየሩሳሌም ባለች ቤተ ክርስቲያን ላይ ታላቅ ስደት ስለሆነ ምዕመናን ወደ ይሁዳና ወደ ሰማርያ በተሰደዱ ጊዜ «የተበተኑትም ሁሉ ቃሉን እየሰበኩ ዞሩ» (8:4) እንደሚል ከመጀመሪያው ዘመን ክርስቲያኖች የምንመለከተው በስደትም ጊዜ ሳይቀር የክርስቶስ ምስክር በመሆን ሰታላቁ ተልዕኮ የሚታዘዙ እንደ ነበሩ ነው። በመከራም ወስጥ ሆነው አያሉ እንዲሰደዱ ምክንያት የሆነባቸውን ያንኑ ተግባር በማከናወን ይቀጥሉ ነበር። ይህን በማድረጋቸው ተጨማሪ መከራም ሊመጣባቸው ይችላል። ይህ መሰጠት ነው። የክርስቶስን ማንነት ያወቀና የቀመሰ ሁሉ ዝም አይልም።

እንዲሁም «ሁሉ ቃሉን እየሰበኩ ዞሩ» ሲል ወንጌልን መስበክ ለአስራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ብቻ የተሰጠ ትእዛዝና ጋላሬነት አለመሆኑን ክርስቲያኖች ሁሉ የተረዱ መሆናቸውን ያስገነዝባል። በወንጌል ያመነ ሁሉ የወንጌል አገልጋይ ነው፤ የክርስቶስ ምስክር ነው። ስለሆነም የክርስቶስ ምስክር የሚሆኑት ራሳቸውን ለወንጌል አገልግሎት የለዩ ጥቂት የወንጌል አገልጋዮች ብቻ ሳይሆኑ ሁሉም ምዕመናን ናቸው። በቤተ ክርስቲያን እንዲህ ሁሉም አገልጋይ ሲሆኑ፡-

- ወንጌል በፍጥነት ይዘራል/ ይሮጣል
- የጸጋ ስጦታዎች በሙላት ይሠራሉ
- ያች ቤተ ክርስቲያን በእድገት እንቅስቃሴ ላይ ያለች ትሆናለች
- ቤተ ክርስቲያን ታድጋለች! ትታነጻለች

የሐዋርያትን የመሰጠት ሕይወት የሚገልጽው ሌላው ተግባር ወንጌልን በሰበኩባቸው ቦታዎች ተመልሰው በመሄድ ያመኑት በምን ሁኔታ ላይ እንዳሉ መከታተላቸው ነበር። ይህም አዲስ ያመኑትን የጌታ ደቀ መዛሙርት ለማድረግ በቀጣይነት የሚደረግ ተግባር ነው። ለምሳሌ ሐዋርያው ጳውሎስ አስቀድሞ በሄደባቸውና ወንጌል በሰበኩባቸው ቦታዎች ተመልሶ አማኞችን ይገባኝና ያደራጃቸው ነበር (14:22፤ 15:32፤ 41፤ 16:5፤ 18:23)። ተመልሶ መሄድ ባልቻለባቸው

ቦታዎችም ላመኑቱ ደብዳቤዎች (መልእክቶች) ይጽፍላቸው፤ ይጻፋቸውም ነበር።

7. መልካም ሥራ ለማድረግ መትጋት

በቀደመችዋ ቤተ ክርስቲያን የምናየው ሌላ ዋና ነገር ክርስቲያኖች መልካም ነገር ለማድረግ የተጉ መሆናቸው ነው። ወንጌልን ለመስበክ በጸሎትና ቃሉን ለማገልገል እንደሚተጉ ሁሉ ቤተ ክርስቲያን የተቸገሩትን በሚያስፈልጋቸው ለመርዳት ትተጋ ነበር። በመካከላቸው መሠረታዊ ፍላጎቱ ያልተሟላ ሰው እስከማይኖር ድረስ ፍላጎቱን ለማሟላት ይተጉ ነበር። ማናቸውም እንደሚያስፈልገው ለሁሉም ያከፍሩት ነበር (2:45፤ 4:35)። በመካከላቸው አንድስ እንኳ ችግረኛ አልነበረም (4:34)። ይህም ማለት ሁሉም ሀብታሞች ነበሩ ማለት ሳይሆን ሀብት የነበራቸው በሐዋርያት እግር ሥር ሀብታቸውን ያኖሩና ለሌላቸው እንዲከፋፈል ያደርጉ ነበር። ይህ ፍቅር ሲያድግ፤ አንድ ልብ መሆን ሲጨምር የሚመጣ የሕይወት ከፍተኛ ደረጃ ነው።

ደቀ መዛሙርት እየበዙ ሲሄዱ አቅም ለሚያንላቸው (ለመበላቸት) የማዕድ አገልግሎት ይደረግላቸው ነበር (6:1)። በመጀመሪያው ዘመን የወንጌል አገልጋዮች የሚሄዱባቸው ቦታዎችና ከተሞች በቅዱሳን ቤት ማረፍና መቆየት ይችሉ ነበር፤ ይቀጣበሱም ነበር። ለምሳሌ ጳውሎስ በመንገድ ላይ ሆኖ ወደ ጢሮስ በደረሰ ጊዜ ከእነርሱ ጋር ሰባት ቀን ቆየ (21:4)። እንዲሁም በቂሣሪያ ፊልጶስ በሚባል በወንጌላዊው ቤት እንደቆየ እናያለን (21:8-9)። ጳውሎስ ከአቴና ወደ ቆርንቶስ በሄደ ጊዜ በአቂሳና ጽርስቅላ ቤት እንደ ተቀመጠ በሐዋ 18:3 እንመለከታለን።

በሌላ ሁኔታ በክርስቲያኖች መካከል ችግር ወይም ረሃብ ሲኖር በአንድ ከተማ ያሉ ቅዱሳን በሌላ ቦታ ላሉ ክርስቲያኖች ገንዘብ አዋጥተው እርዳታ ይልኩ ነበር። በአንጾኪያ ያሉ ክርስቲያኖች በኢየሩሳሌም በነበረው ረሃብ ምክንያት ለተቸገሩ ቅዱሳን እንዲሆን ገንዘብን አዋጥተው ልከዋል (11:29)። ይህ ደግሞ ክርስትና «ድንበር ዘላል» (የጳንጳ ድንበርንና ሌላም ገደብን ሁሉ የሚያልፍ)⁸⁴ ሕይወትና አንድነት መሆኑን ያሳያል።

⁸⁴ <Christianity is not international it is supranational. It is a family that is bigger and broader than any of the other solidarities to which

የአንጻሪዎች ቤተ ክርስቲያን በአሕዛብ አገር ያለች ነች። የኢየሱስም ቤተ ክርስቲያን ደግሞ በይሁዳ አገር ያለች ቤተ ክርስቲያን ነች። በክርስቶስ ኢየሱስ ያመነ ሁሉ አንድ የክርስቶስ መልክ ያለው ሕዝብ ስለሆነ የወንድም ጉዳት የራሱ እንደሆነ የሚቆጥር ልብ አለው። ይህ ክርስቲያናዊ ፍቅር ነው። በመሠረቱ ክርስቲያናዊ ፍቅር በክርስቲያኖች መካከል ብቻ ሳይሆን በእግዚአብሔር አምላል ለተፈጠረው ሰው ሁሉ መራራትና መልካም ማድረግን ያጠቃልላል። ለምሳሌ ዶርቃ መልካም ነገር የሞላበት ምጽዋትን የምታደርግ ነበረች (9:36)።

የቀደመችዋ ቤተ ክርስቲያን ለሰዎች አካላዊ ወይም ሥጋዊ ፍላጎት የምትጠነቀቅ (የምታስብ) መሆኗን የምናይበት ሌላው መንገድ ለበሽተኞች በመጠንቀቅና ከእግዚአብሔር ፈውስን እንዲያገኙ በመጸለይ ነበር (5:15፤ 8:7፤ 14:8፤ 28:8-9)። ለታመሙት ፈውስን እንዲያገኙ መጸለይ የመልካም ሥራ አንድ መልክ ነው።

እንግዲህ በቀደመው ዘመን የነበረችዋ ቤተ ክርስቲያን ለደካሞች የምትራራ፤ የሚያስፈልጋቸውን እንዲያገኙ ማዕድን የምታዘጋጅ፤ የምታከፋፍል፤ ለችግሮችም እንደሚያስፈልጋቸው የምትሰጥ፤ ለታመሙት የምትጸልይ ነበረች። አገልጋዮች በሰዎች ቤት እንዲያርፉ ቅዱሳን ቤታቸውን የሚከፍቱበት ዘመን እንደነበረም እናያለን። ይህ ሙሉውን ሰው ማገልገል (ለሰው የተሟላ አገልግሎት መስጠት) በዚህም ዘመን ያለን ቅዱሳን ሁሉ በየግልና በማሳበርም ልናደረገው የሚገባን እንደሆነ ያስተምረናል።

8. በመንፈስ ቅዱስ ኃይልና ምሪት ማገልገል

የሐዋርያት ሥራ መንፈስ ቅዱስ በሐዋርያት በኩል የሠራው ሥራ መሆኑ በመጽሐፉ ውስጥ በጉልህ የሚታይ ጉዳይ ነው። ጌታ ኢየሱስ «መንፈስ ቅዱስ በእናንተ ላይ በወረደ ጊዜ ኃይልን ትቀበላላችሁ» (1:8) ሲላቸው የእርሱ ምስክሮች የሚሆኑት መንፈስ ቅዱስ በእነርሱ ላይ ሲወርድና ኃይልን ሲቀበሉ እንደሆነ አስቀድሞ ነግሯቸው ነበር። ኃይልንም በተቀበሉ ጊዜ ወዲያው ስለ እርሱ መመስከር ጀመሩ።

we belong.> by Michael Green (1993), 30 Years that changed the World: A Fresh look at the Book of Acts, Inter varsity press, p154.

መንፈስ ቅዱስ በወረደበት በበዓለ ጎምላ ቀን ጴጥሮስ ከሌሎች ጋር ሆኖ በአይሁድ ሁሉ ፊት ስለ ኢየሱስ መስከረ።

ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ምስክር መሆን የቻሉት መንፈስ ቅዱስ በኃይል በእነርሱ ላይ በወረደ ጊዜ ነው። በመንፈስ ቅዱስ ኃይልና ምሪት እስከ ምድር ዳርቻ ድረስ ያገለግሉ እንደ ነበረም እናያለን። ለምሳሌ ፊልጶስ ወደ አትዮጵያዊው ቋንቋ «ከምድር ዳር» ወደ መጣው ሰው የተላከው በመንፈስ ቅዱስ ተአዛዝ ነው። ይህን የወንጌል ስርጭት ፊልጶስም ሆነ የቀደመችዋ ቤተ ክርስቲያን አላቀዱትም። ነገር ግን በጋዛ ይሄድ የነበረውን ቋንቋ የተመለከተ እግዚአብሔር ፊልጶስን ላከው። አገልግሎቱንም ከጨረሰ በኋላ የጌታ መንፈስ ፊልጶስን ነጠቀው (8:39)።

እንዲሁም መንፈስ ቅዱስ ሐዋርያት ወደሚሄዱበት አቅጣጫ ሲመራቸው፤ ሲፈቅድላቸውና ሲከለክላቸው እንመለከታለን። ለምሳሌ በሐዋ 16:6 «ቃሉን እንዳይናገሩ መንፈስ ቅዱስ ስለ ከለክላቸው» ይላል። እነዚህ ሰዎች እስከ ምድር ደር ድረስ በመሄድ ቃሉን እንዲናገሩ በ1:8 ላይ አጠቃላይ ሰማያዊ ፈቃድ አግኝተዋል። ስለዚህ ከኢየሱስም ተነስተው በአራቱም ማዕዘኖች በመንቀሳቀስ እስከ ምድር ዳርቻ ድረስ ወንጌልን ማድረስ ይችላሉ። ቢሆንም ለየዕለቱ እንቅስቃሴና ለየአካባቢው የሚሆን መመሪያ ደግሞ የእግዚአብሔር መንፈስ ይሰጣቸው ነበር። እንግዲህ ለመንፈስ ቅዱስ መታዘዝ በአጠቃላይ መመሪያ (እውነት) ውስጥ ሆኖ ዝርዝር መመሪያዎችን መከተልንና ማክበርን ያጠቃልላል።

የወንጌል ስርጭት መሪ መንፈስ ቅዱስ ስለሆነ የት! ምን! መቼ መደረግ እንዳለበት ያመለክታል! ይፈቅዳል! ይከለክላልም። የእግዚአብሔር መንፈስ ኃይልን በማልበስ! ድፍረትን በመስጠት! ለቃሉ ግልጥነትን በመስጠት! በመንጠቅ! መንገድን በማሳየት! በመፍቀድ! በመክልከል! በእነዚህና በሌሎችም እርሱ በሚመርጣቸው መንገዶች ይመራል። ስለሆነም «ለማትረፍ የሚነግድ» አስተዋይ የወንጌል አገልጋይ የመንፈስ ቅዱስን ምሪት በጥንቃቄ ይከተላል! ይታዘዛል።

በቀደመው ዘመን አገልጋዮች በመንፈስ ቅዱስ የተሞሉ ነበሩ። ጴጥሮስ ከሌሎች መቶ ሃያዎች ጋር በበዓለ ጎምላ ቀን በመንፈስ የተሞላ ሰው ነው (ምዕ 2)። ይኸው ጴጥሮስ እንደገና በመንፈስ ሲሞላ በ4:8 እንመለከታለን። ደቀ መዛሙርት ሁሉ እስጢፋኖስ (6:7)፤ ጳውሎስ (9:17)፤ ዲዮቆናት (6:3)፤ ሌሎችም መንፈስ ቅዱስ የሞላባቸው ነበሩ (13:52)። የመንፈስ ቅዱስ መላት፡- ለማዕድ አገልግሎት! ድንቅና

ተአምራት ለማድረግ፤ በሸንጎ መካከል መልስ ለመስጠት፤ የእግዚአብሔርን ክብር ለማየት። ስለሆነም ወንጌልን መመስከር የሚቻለው በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ነው። ክርስቶስን እየመሰሉ ማደግ የሚቻለው በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ነው (2ቆሮ 3:18)።

ክርስትና በመጀመሪያው ክፍለ ዘመንም ሆነ በሃያ አንደኛው ክፍለ ዘመን በይዘቱ አንድ ነው። ክርስቲያን የሚኮነው በመጀመሪያው ክፍለ ዘመን እንደ ነበረ በሃያ አንደኛው ክፍለ ዘመንም በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ነው። በጥንቱ ዘመን ክርስቲያኖች ሐዋርያትና ሌሎች ያገለገሉት የመንፈስ ቅዱስን ኃይል በመልበስ፤ በመንፈስ ቅዱስ ምሪትና ጸጋ እንደ ነበረ ሁሉ በአሁኑም ዘመን የቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች ሊያገለግሉ የሚገባቸው በዚህ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል፤ ጉልበትና ምሪት ነው። በብሉይ ኪዳን «በመንፈሴ እንጂ በኃይልና በብርታት አይደለም» (ዘካ 6:4) ብሎ የተናገረ እግዚአብሔር በእዲስ ኪዳን መጀመሪያ ላይ ሥራ የሚሠራው በመንፈስ ቅዱስ ኃይል እንደሆነ አላየ።

በሃያ አንደኛው ክፍለ ዘመንም የእግዚአብሔር ሥራ የሚሠራው በእእምሮ ጥበብና በሰው ማስተዋል ወይም ጉልበት ሳይሆን በመንፈስ ቅዱስ ኃይል መሆኑን እስረግጠን መረዳት ያስፈልገናል። ወንጌል ከእስራ ሁለቱ ደቀ መዛሙሩት አልፎ ከአንድ ትውልድ ባነሰ ዘመን ማለትም በ30 ዓመታት ያህል ጊዜ ውስጥ እስከ ምድር ዳር (እስከ ሮም) የተዛመተው በመንፈስ ቅዱስ ኃይልና ምሪት ስለሆነ ነው። ዛሬም ባለንባቸው ከተሞች ሁሉ፤ በምድራችን ዙሪያ፤ በአህጉራችንና እስከ ምድር ዳር ድረስ ወንጌል ሊደርስ ይችላል።

«ያልተማሩ» (ሐዋ 4:13) የተባሉ እንደ ጴጥሮስና ዮሐንስ ዓይነት ከአሣ ማጥመድና ከተመሳሳይ ሥራ የተጠሩ ሰዎች ፈሪሳውያንና ካህናትን ያስተምሩና ወንጌልን ይስብኩላቸው ነበር። ካህናት ሕግን ቢያውቁም የሕግን ዋና መልእክት ማለትም ክርስቶስ ኢየሱስን አያውቁም ነበርና። እነ ጴጥሮስ ይህን አይነት መገለጥ (መረዳት) ከየት አመጡት? ከጌታ በመማራቸውና መንፈስ ቅዱስም ጌታ ያስተማረውን ስለሚያሳስባቸው ነበር። ስለሆነም ክርስቲያኖች በመንፈስ ቅዱስ ኃይል የተሞሉ፤ በአንድ ልብ በአንድ ሀሳብ የሚሆኑ፤ በጸሎት የሚበረቱ፤ የመንፈስ ቅዱስን ምሪት የሚከተሉ ቢሆኑ ወንጌል በመጀመሪያው ዘመን እንደ ነበረ በኃይልና በጉልበት ሊደርስ ይችላል።

ክፍል 3

አባሪዎች

አባሪ 1:- ኢየሱስ ክርስቶስ

በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የተባለው (በቀጥታ ከመጽሐፉ የተወሰደ)

ምዕራፍ 1

- ኢየሱስ የመረጣቸውን ሐዋርያትን በመንፈስ ቅዱስ ካዘዛቸው በኋላ እስከ ዐረገበት ቀን ድረስ፤ ያደርገውና ያስተምረው ዘንድ ስለ ጀመረው (1:1)
- ይህ ከእናንተ ወደ ሰማይ የወጣው ኢየሱስ ወደ ሰማይ ሲሄድ እንዳያችሁት፤ እንዲሁ ይመጣል (1:11)
- ከኢየሱስ እናት ከማርያም ከወንድሞቹም ጋር (1:14)
- ኢየሱስን ለያዙት መሪ ስለሆናቸው ስለ ይሁዳ (1:16)
- እስካረገበት ቀን ድረስ፤ ጌታ ኢየሱስ በእኛ መካከል በገባበትና በወጣበት ዘመን ሁሉ (1:21)

ምዕራፍ 2

- የናዝሬቱ ኢየሱስ እግዚአብሔር በመካከላችሁ በእርሱ በኩል ባደረገው ተአምራትና በድንቆች በምልክቶችም ከእግዚአብሔር ዘንድ ለእናንተ የተገለጠ ሰው ነበረ፤ (2:22)
- ስለ ክርስቶስ ትንሣኤ አስቀድሞ አይቶ (2:31)
- ይህን ኢየሱስን እግዚአብሔር አስነሣው (2:32)
- ይህን እናንተ የለቀላችሁትን ኢየሱስን እግዚአብሔር ጌታም ክርስቶስም እንዳደረገው የእስራኤል ወገን ሁሉ በእርግጥ ይወቅ። (2:36)

- ኃጢአታችሁም ይሰረይ ዘንድ እያንዳንዳችሁ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተጠመቁ፤ (2:38)

ምዕራፍ 3

- በናዝሬቱ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተነሣና ተመላለስ (3:6)
- 13 የአብርሃምና የይስሐቅ የያዕቆብም እምላክ የአባቶቻችን እምላክ እናንተ አሳልፋችሁ የሰጣችሁትንና ሊፈታው ቈርጦ ሳለ በጴላጦስ ፊት የካዳችሁትን ብላቴናውን ኢየሱስን አከበረው። (3:13)
- ክርስቶስ መከራ እንዲቀበል አስቀድሞ በነቢያት ሁሉ እፍ የተናገረውን (3:18)
- አስቀድሞም ለእናንተ የመረጠውን ኢየሱስ ክርስቶስን እንዲልክላችሁ ኃጢአታችሁ ይደመሰስ ዘንድ ንስሐ ግቡ ተመለሱም። (3:19-20)

ምዕራፍ 4

- በኢየሱስ የሙታንን ትንሣኤ ስለ ሰበኩ (4:2)
- እናንተ በሰቀላችሁት እግዚአብሔርም ከሙታን ባስነሣው በናዝሬቱ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም (4:10)
- ከኢየሱስም ጋር እንደ ነበሩ አወቁላቸው፤ (4:13)
- በኢየሱስ ስም ፈጽመው እንዳይናገሩና እንዳያስተምሩ አዘዙላቸው። (4:18)
- በቀባኸው በቅዱሱ ብላቴናህ በኢየሱስ (4:27)
- በቅዱስ ብላቴናህም በኢየሱስ ስም ምልክትና ድንቅ ሲደረግ፤ (4:29-30)
- የጌታን የኢየሱስ ክርስቶስን ትንሣኤ በታላቅ ኃይል ይመሰክሩ ነበር፤ (4:33)

ምዕራፍ 5

- እናንተ በእንጨት ላይ ሰቅላችሁ የገደላችሁትን ኢየሱስን የአባቶቻችን እምላክ እስነሣው፤ (5:30)
- በኢየሱስም ስም እንዳይናገሩ አዝዘው (5:40)
- ስለ ኢየሱስ እርሱ ክርስቶስ እንደ ሆነ ማስተማርንና መስበክን አይተዉም ነበር። (5:42)

ምዕራፍ 6

- ይህ የናዝሬቱ ኢየሱስ ይህን ስፍራ ያፈርሰዋል ሙሴም ያስተላለፈልንን ሥርዓት ይለውጣል ሲል ሰምተነዋልና የሚሉ የሐሰት ምስክሮችን አቆሙ። (6:14)

ምዕራፍ 7

- ኢየሱስንም በእግዚአብሔር ቀኝ ቆሞ አየና። (7:55)
- ጌታ ኢየሱስ ሆይ፤ ነፍሴን ተቀበል ብሎ ሲጠራ (7:59)

ምዕራፍ 8

- ክርስቶስን ሰበክላቸው። (8:5)
- ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ስም እየሰበክላቸው (8:12)
- በጌታ በኢየሱስ ስም ብቻ ተጠምቀው ነበር (8:16)
- ስለ ኢየሱስ ወንጌልን ሰበክለት። (8:35)
- ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆነ አምናለሁ (8:37)

ምዕራፍ 9

- ጌታ ሆይ፤ ማን ነህ? አለው። እርሱም። አንተ የምታሳድደኝ እኔ ኢየሱስ ነኝ፤ (9:5)

- ጌታ እርሱም በመጣህበት መንገድ የታየህ ኢየሱስ ነው፤ ደግሞ ታይ
ዘንድና መንፈስ ቅዱስ ይሞላብህ ዘንድ ላክኝ (9:17)
- ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆነ (9:20)
- ይህ ክርስቶስ እንደ ሆነ አስረድቶ መልስ ያሳጣቸው ነበር። (9:22)
- ጌታን በመንገድ እንዴት እንዳየውና እንደ ተናገረው በደማስቆም
በኢየሱስ ስም ደፍሮ እንዴት እንደ ነገረ (9:27)
- ኢየሱስ ክርስቶስ ይፈውሰሃል፤ (9:34)

ምዕራፍ 10

- የሁሉ ጌታ በሚሆን በኢየሱስ ክርስቶስ ሰላምን እየሰበክ (10:36)
- እግዚአብሔር የናዝሬቱን ኢየሱስን በመንፈስ ቅዱስ በኃይልም ቀባው፤
እርሱም መልካም እያደረገ ለዲያብሎስም የተገዙትን ሁሉ እየፈወሰ
ዞረ፤ እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር ነበረና፤ (10:38)
- በኢየሱስ ክርስቶስ ስምም ይጠመቁ ዘንድ (10:48)

ምዕራፍ 11

- እግዚአብሔር በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ላመነው ለእኛ ደግሞ እንደ
ሰጠን ያን ስጦታ ለእነርሱ ከሰጠ፤ (11:17)
- የጌታን የኢየሱስን ወንጌል እየሰበኩ (11:20)

ምዕራፍ 13

- ከዚህም ሰው ዘር እግዚአብሔር እንደ ተሰፋው ቃል ለእስራኤል
መድኃኒትን እርሱም ኢየሱስን አመጣ። (13:23)
- ይህን ተስፋ እግዚአብሔር በሁለተኛው መዝሙር ደግሞ። አንተ ልጄ
ነህ እኔ ዛሬ ወሰድሁህ ተብሎ እንደ ተጻፈ፤ ኢየሱስን አስነሥቶ ለእኛ
ለልጆቻቸው ፈጽሞአልና። (13:33)

ምዕራፍ 15

- በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ እንደ እነርሱ ደግሞ እንድን ዘንድ
(15:11)
- ስለ ጌታችን ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ስም ነፍሳቸውን ከሰጡት (15:25-
26)

ምዕራፍ 16

- የኢየሱስ መንፈስም አልፈቀደላቸውም፤ (16:7)
- ከእርሱም እንድትወጣ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም አዝሃሰሁ አለው፤
(16:18)
- ክርስቶስ መከራን እንዲቀበል (16:23)
- በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ እመን (16:31)

ምዕራፍ 17

- ክርስቶስ መከራ እንዲቀበልና ከሙታን እንዲነሣ ይገባው ዘንድ
እያስረጸ። ይህ እኔ የምሰብክላችሁ ኢየሱስ እርሱ ክርስቶስ ነው ይል
ነበር። (17:3)
- ኢየሱስ የሚሉት ሌላ ንጉሥ አለ እያሉ (17:7)
- የኢየሱስንና የትንሣኤውን ወንጌል ስለ ሰበክላቸው። (17:18)

ምዕራፍ 18

- ኢየሱስ እርሱ ክርስቶስ እንደ ሆነ (18:5)
- ስለ ኢየሱስ ይናገርና በትክክል ያስተምር ነበር። (18:25)
- ኢየሱስ እርሱ ክርስቶስ እንደ ሆነ ከመጻሕፍት እየገለጠ (18:28)

ምዕራፍ 19

- በኢየሱስ ክርስቶስ ያምኑ ዘንድ (19:4)
- በጌታ በኢየሱስ ስም ተጠመቁ! (19:5)
- ጳውሎስ በሚሉበት በኢየሱስ እናምላችኋለን እያሉ ክፉዎች መናፍስት ባሉባቸው ላይ የጌታን የኢየሱስን ስም ይጠሩባቸው ዘንድ ሞክሩ። (19:13)
- ክፉው መንፈስ ግን መልሶ። ኢየሱስንስ አውቀዋለሁ (19:15)
- የጌታም የኢየሱስ ስም ተከበረ! (19:17)

ምዕራፍ 20

- በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ማመንን (20:21)
- ከጌታ ከኢየሱስ የተቀበልሁትን አገልግሎት (20:24)
- እርሱ ራሱ። ከሚቀበል ይልቅ የሚሰጥ ብፁዕ ነው እንዳለ የጌታን የኢየሱስን ቃል ልታስቡ (20:35)

ምዕራፍ 21

- እኔ ስለ ጌታ ስለ ኢየሱስ ስም በኢየሩሳሌም ለመሞት እንኳ ተሰናድጄአለሁ (21:13)

ምዕራፍ 22

- ጌታ ሆይ! አንተ ማን ነህ? አልሁ። እርሱም። አንተ የምታሳድደኝ የናዝሬቱ ኢየሱስ እኔ ነኝ አለኝ። (22:8)

ምዕራፍ 24

- በኢየሱስ ክርስቶስም ስለ ማመን የሚናገረውን ሰማው። (24:24)

ምዕራፍ 25

- ጳውሎስ። ሕያው ነው ስለሚለው ስለ ሞተው ኢየሱስ ስለ ተባለው (25:19)

ምዕራፍ 26

- እኔም ራሴ የናዝሬቱን የኢየሱስን ስም የሚቃወም አጅግ ነገር አደርግ ዘንድ እንዲገባኝ ይመስለኝ ነበር። (26:9)
- ጌታ ሆይ! ማንነህ? አልሁ። እርሱም አለኝ። አንተ የምታሳድደኝ እኔ ኢየሱስ ነኝ። (26:15)

ምዕራፍ 28

- ስለ ኢየሱስም ከሙሴ ሕግና ከነቢያት ጠቅሶ እያስረዳቸው። (28:23)

አባሪ 2:- መንፈስ ቅዱስ

በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ ስለ መንፈስ ቅዱስ የተጻፈው

ምዕራፍ 1

- ኢየሱስ የመረጣቸውን ሐዋርያትን በመንፈስ ቅዱስ ካዘዛቸው በኋላ (1:2)
- ከጥቂት ቀን በኋላ በመንፈስ ቅዱስ ትጠመቃላችሁ (1:5)
- መንፈስ ቅዱስ በእናንተ ላይ በወረደ ጊዜ ኃይልን ትቀበላላችሁ (1:8)
- ስለ ይሁዳ መንፈስ ቅዱስ አስቀድሞ በዳዊት አፍ የተናገረው (1:16)

ምዕራፍ 2

- በሁሉም መንፈስ ቅዱስ ሞላባቸው (2:4)
- መንፈስም ይናገሩ ዘንድ እንደ ሰጣቸው በሌላ ልሳኖች ይናገሩ ጀመር (2:4)
- የመንፈስ ቅዱስን የተስፋ ቃል ክእብ ተቀብሉ (2:33)
- የመንፈስ ቅዱስንም ስጦታ ትቀበላላችሁ። (2:38)

ምዕራፍ 4

- ጴጥሮስ መንፈስ ቅዱስንም ተሞልቶ (4:8)
- በመንፈስ ቅዱስም በብላቴናህ በአባታችን በዳዊት አፍ (4:25)
- በሁሉም መንፈስ ቅዱስ ሞላባቸው የእግዚአብሔርንም ቃል በግልጥ ተናገሩ። (4:31)

ምዕራፍ 5

- መንፈስ ቅዱስን ታታልልና (5:3)
- እግዚአብሔር ለሚታዘዙት የሰጠው መንፈስ ቅዱስ ምስክር ነው። (5:32)

ምዕራፍ 6

- መንፈስ ቅዱስና ጥበብም የሞላባቸውን (6:3)
- መንፈስ ቅዱስም የሞላበትን ሰው (6:5)

ምዕራፍ 7

- እናንተ ሁልጊዜ መንፈስ ቅዱስን ትቃወማችሁ! (7:51)
- መንፈስ ቅዱስንም ተሞልቶ ወደ ሰማይ ትኩር ብሉ ሲመለከት (7:55)

ምዕራፍ 8

- መንፈስ ቅዱስን ይቀበሉ ዘንድ ጸለዩላቸው (8:15)
- ከእነርሱ በአንዱ ላይ ስንኳ ገና አልወረደም ነበርና። (8:16)
- እጃቸውን ጫኑባቸው መንፈስ ቅዱስንም ተቀበሉ። (8:17)
- በሐዋርያት እጅ መጫን መንፈስ ቅዱስ እንዲሰጥ ባዩ ጊዜ (8:18)
- እጅን የምጭንበት ሁሉ መንፈስ ቅዱስን ይቀበል ዘንድ (8:19)

ምዕራፍ 9

- ታይ ዘንድና መንፈስ ቅዱስ ይሞላብህ ዘንድ ላከኝ (9:17)
- በመንፈስ ቅዱስ መጽናናት እየሄዱ ይበዙ ነበር። (9:31)

ምዕራፍ 10

- እግዚአብሔር የናዝሬቱን ኢየሱስን በመንፈስ ቅዱስ በኃይልም ቀባው (10:38)
- ቃሉን በስሙት ሁሉ ላይ መንፈስ ቅዱስ ወረደ። (10:44)
- በአሕዛብ ላይ ደግሞ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ስለ ፈሰሰ ተገረሙ (10:45)
- እንደ እኛ ደግሞ መንፈስ ቅዱስን የተቀበሉ (10:47)

ምዕራፍ 11

- መንፈስ ቅዱስ ለእኛ ደግሞ በመጀመሪያ እንደ ወረደ (11:15)
- እናንተ ግን በመንፈስ ቅዱስ ትጠመቃላችሁ ያለውም የጌታ ቃል (11:16)
- መንፈስ ቅዱስ እምነትም የሞላበት ነበረና። (11:24)

ምዕራፍ 13

- መንፈስ ቅዱስ። በርናባስንና ላውልን ለጠራኋቸው ሥራ ለዩልኝ አለ። (13:2)
- እነርሱም በመንፈስ ቅዱስ ተልከው (13:4)
- መንፈስ ቅዱስን ተሞልቶ ትኩር ብሉ ሲመለከተው። (13:9)
- ደስታና መንፈስ ቅዱስ ሞላባቸው። (13:52)

ምዕራፍ 15

- መንፈስ ቅዱስን በመስጠት መስከረላቸው፤ (15:8)
- እኛና መንፈስ ቅዱስ ፈቅደናልን፤ (15:28)

ምዕራፍ 16

- ቃሉን እንዳይናገሩ መንፈስ ቅዱስ ስለ ከለከላቸው (16:6)
- ይሄዱ ዘድን ሞክሩ፤ የኢየሱስ መንፈስም አልፈቀደላቸውም፤ (16:7)

ምዕራፍ 19

- ባመናችሁ ጊዜ መንፈስ ቅዱስን ተቀበላችሁን? አላቸው። (19:2)
- መንፈስ ቅዱስ እንዳለ ስንኳ አልሰማንም አሉት። (19:2)
- መንፈስ ቅዱስ ወረደባቸው በልሳኖችም ተናገሩ። (19:6)

ምዕራፍ 20

- መንፈስ ቅዱስ እስራትና መከራ ይቆይሃል ብሎ (20:23)
- መንፈስ ቅዱስ እናንተን ጳጳሳት አድርጎ ለሾመባት (20:28)

ምዕራፍ 21

- እንዲሁ መንፈስ ቅዱስ። ይህ መታጠቂያ ያለውን ሰው (21:11)

ምዕራፍ 28

- መንፈስ ቅዱስ በነቢዩ በኢሳይያስ ለአባቶቻችን። (28:25)

ከዚህ ከምናስተውላቸው ነጥቦች መካከል ጥቂቶቹ፡-

- መንፈስ ቅዱስ እግዚአብሔር መሆኑን
- አገልጋዮችን እንደሚሾም
- አገልጋዮችን እንደሚቀባ
- እንደሚያስማራ
- እንደሚፈቅድ
- እንደሚከለክል
- ወንጌል ስርጭት የእርሱ ተግባር እንደሆነ ፊሊጶስን አዘዘው፤ (8:29)፤ ጴጥሮስን፤ . . .
- ኃይልን እንደሚሰጥ

አባሪ 3:- የኢየሱስ ስም

በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ስም የተጻፈው

ምዕራፍ 1

- የጌታን ስም የሚጠራም ሁሉ ይድናል። (2:21)
- በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተጠመቁ፤ (2:38)

ምዕራፍ 3

- በናዝሬት በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተነሣና ተመለሰ (3:6)
- በስሙም በማመን ይህን የምታዩትንና የምታውቁትን (3:16)
- የእርሱ ስም አጸናው። (3:16)

ምዕራፍ 4

- በማን ስም እናንተ ይህን አደረጋችሁ? (4:7)
- በናዝሬት በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ይህ ደኅና ሆኖ (4:10)
- መዳንም በሌላ በማንም የለም፤ (4:12)
- እንድንበት ዘንድ የሚገባን ሰሰዎች የተሰጠ ስም ከሰማይ በታች ሌላ የለምና። (4:12)
- ከእንግዲህ ወዲህ ለማንም ሰው በዚህ ስም እንዳይናገሩ (4:17)
- በኢየሱስ ስም ፈጽመው እንዳይናገሩና እንዳያስተምሩ አዘዙላቸው። (4:18)
- በኢየሱስ ስም ምልክትና ድንቅ ሲደረግ። (4:29-30)

ምዕራፍ 5

- በዚህ ስም እንዳታስተምሩ አጥብቀን እላዘዝናችሁምን? (5:28)
- በኢየሱስም ስም እንዳይናገሩ አዘዘው (5:40)
- ስለ ስሙ ይናቁ ዘንድ የተገባቸው ሆነው ስለ ተቁጠሩ (5:41)

ምዕራፍ 6

- ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ስም እየሰበከላቸው (8:12)
- በጌታ በኢየሱስ ስም ብቻ ተጠምቀው ነበር እንጂ (8:16)

ምዕራፍ 9

- በዚህም ስምህን የሚጠሩትን ሁሉ ለማሰር (9:14)
- ስሜን ይሸከም ዘንድ ለእኔ የተመረጠ ዕቃ ነውና (9:15)
- ስለ ስሜ ስንት መከራ ሊቀበል እንዲያስፈልገው (9:16)
- ይህን ስም የሚጠሩትን ያጠፋ አይደለምን? (9:21)
- በኢየሱስ ስም ደፍሮ እንዴት እንደ ነገረ (9:27)
- በጌታም በኢየሱስ ስም ደፍሮ እየተናገረ (9:28)

ምዕራፍ 10

- በእርሱ የሚያምን ሁሉ በሰሙ የኃጢአቱን ስርየት እንዲቀበል (10:43)
- በኢየሱስ ክርስቶስ ስምም ይጠመቁ ዘንድ (10:48)

ምዕራፍ 15

- እግዚአብሔር ለሰሙ የሚሆንን ወገን ከአሕዛብ ይወስድ ዘንድ (15:14)
- በስሜ የተጠሩት አሕዛብ ሁሉ (15:16-17)
- ስለ ጌታችን ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ስም ነፍሳቸውን ከሰጡት (15:25-26)

ምዕራፍ 16

- ከእርስዎ እንድትወጣ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም እዝሃለሁ አለው፤ (16:18)

ምዕራፍ 19

- ይህንም በሰሙ ጊዜ በጌታ በኢየሱስ ስም ተጠመቁ! (19:5)
- የጌታን የኢየሱስን ስም ይጠሩባቸው ዘንድ ሞክሩ። (19:13)
- የጌታም የኢየሱስ ስም ተክበረ! (19:17)

ምዕራፍ 21

- እኔ ስለ ጌታ ስለ ኢየሱስ ስም በኢየሩሳሌም ለመሞት እንኳ ተሰናድቼአለሁ እንጂ (21:13)

ምዕራፍ 22

- ተነሣና ስሙን እየጠራህ ተጠመቅ (22:16)

ምዕራፍ 26

- የናዝሬቱን የኢየሱስን ስም የሚታወም (26:9)

የኢየሱስ ክርስቶስ ስም

«መዳንም በሌላ በማንም የለም፤ እንድንበት ዘንድ የሚገባን ለሰዎች የተሰጠ ስም ከሰማይ በታች ሌላ የለምና» (4:12)

ከእናቱ ማኅፀን ጀምሮ ለእርባ ዓመታት ሽባ የነበረው ሰው የተፈወሰው በኢየሱስ ስም ነው (3:6)። በርኩስ መንፈስ የተያዙትን ሰው ነፃ ያወጣት መንፈሱን «ከእርሷ እንድትወጣ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም እዝሃለሁ» (16:18) በማለት ነበር።

ለሰዎች ሁሉ ለመዳን የተሰጠው ስም አንድ ስም ነው። ይህም የናዝሬቱ ኢየሱስ ክርስቶስ ስም ነው (4:10)። በምድር ላይ በቢሊዮን የሚቆጠሩ ሰዎች አሉ። እያንዳንዱ ሰው የራሱ ስም አለው። ብዙ ሰዎች በተመሳሳይ ስም የሚጠሩ ቢኖሩም ሰዎቹ የተለያዩ ናቸውና ስማቸው ሰዎቹን ይገልጻል፤ ወይም ሰዎቹ በስማቸው ይለያሉ። የናዝሬቱ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚለው ስም በምድር ላይ ብቸኛ ለሆነው ከድንገል ማርያም ለተወለደው ለኢየሱስ ክርስቶስ የዋለ ስም ነው። ይህ የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ የመዳን መንገድ የሆነ ሰው ሁሉ መዳን የሚገኝበት ስም ነው።

ሌላ ስም የለም። ብዙ ሰዎች አሉ። ወደ እግዚአብሔር የሚያቀርብ የእግዚአብሔርን መንግሥት የሚያስገኝ መንገድ ግን አንድ ስም ብቻ ነው። ይህም የኢየሱስ ክርስቶስ ስም። ለደኅንነት ለተወሰነ የለው ዘር አንድ ዓይነት መንገድ፤ ለሌላው ደግሞ ሌላ ስም፤ ለአንደኛው ቀለም አንድ መንገድ፤ ለሌላው ቀለም ደግሞ ለቀለሙ የሚስማማ ሌላ መንገድ የለም። በእግዚአብሔር አምላል ለተፈጠረ ሰው ሁሉ የደኅንነት መንገዱ አንድ ነው። ይህም ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። የእግዚአብሔርን መንግሥት ለመውረስ መንታ መንገድ የለውም። መንገዱ አንድ ብቻ ነው።

ለለዚህ ቤተ ክርስቲያን በርትታ ለሁሉም ሰው ወንጌልን መስበክ ያለባት በአንዱ መንገድ ይሄዱ ዘንድ ነው።

በመጽሐፍ ቅዱስ ብዙ ጊዜ እንደምናየው ለሀሳናት ስም ሲወጣ ምክንያታዊ የሆነ ወይም አንድን ሁኔታ የሚገልጽ ይሆናል። ስሞች የለዎችን የወደፊት ማንነት ወይም ባሕርይ ወይም ሊሆኑ የሚፈለገውን በሚገልጽ ሁኔታ ይሰጡ ነበር። ስሞችም ከሞላ ጎደል ያንን የተባሉትን ሆነው ይታያሉ።

ይስሐቅ የሚለው ስም የእናቱን መሳቅ ሲያሳስብ (ዘፍ 21:6)፤ ዔሳው ፀጉራም መሆኑን፤ የያዕቆብ ደግሞ አታላይነቱን (ዘፍ 25:25-26)፤ እንዲሁም ሙሴ ከውኃ የወጣ መሆኑን (ዘጸ 2:10) ያሳስባል። ስሞችን ከእግዚአብሔር ስም በማያያዝ የእግዚአብሔርን ባሕርይ ሲገልጹ ኤልሳዕ (እግዚአብሔር አዳኝ)፤ ዳንኤል (እግዚአብሔር የእኔ ዳኛ) ማለት ነው። ሆሴዕ ልጁን ምሕረት የለም ሲል «ሎሩሃማ» እለ እግዚአብሔር በዚያን ጊዜ እንደማይምራቸው ለመግለጽ (ሆሴ 1:6) እንዲሁም እግዚአብሔር አምላክ አልሆናቸውም ያለውን ሲገልጽ ሌላውን ልጅ «ሎአሚ» (ሆሴ 1:9) አለው።

እንዲሁም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የስም ለውጦች የተደረገላቸውን ሰዎች እናያለን። አብራም የነበረው አብርሃም ተብሎ ሲጠራ (ዘፍ 17:5) «የብዙ አሕዛብ አባት አድርጓልሁና» ስለ ተባለ። እግዚአብሔር ለያዕቆብ እስራኤል የሚል ስም ሰጠው፤ ከእግዚአብሔር ጋር ታግሏልና (ዘፍ 32:28፤ 35:10)። ስምዎን ጴጥሮስ ተባለ ዓለት ማለት ነው (ማቴ 16)። በዕብራይስጥ ሳውል ተብሎ የተጠራው በግርክ ጳውሎስ ተብሎ ተጠራ።

አንዳንድ ጊዜ ስሞች ታሪክን ለማስታወስ ወይም አንድ የተፈጸመ ሁኔታን ለመግለጥ ይወጣሉ። «ኢካቦድ» የክብር መልቀቅ (1ኛው 4:21)። በጊላ ብንያም የተባለውን ራሔል በምትወልድበት ጊዜ የነበረውን ሁኔታ ለመግለጽ ቢንኦኒ - የመከራ ልጅ አለችው።

የእግዚአብሔር ስሞችን በሚመለከት

የእግዚአብሔርን ስም ማወቅ እግዚአብሔርን ማወቅ ነው (መዝ 91:14)። የእግዚአብሔርንም ስም በከንቱ መጥራት በደል ነው (ዘጸ 20:7)። የእግዚአብሔር ስም የእርሱን ማንነት ይገልጣል። ስሙ ባሕርይን፤ ባሕርይ ደግሞ ስሙን (ማንነቱን) ይገልጣል። በዘጸ 3:14 «እኔ ነኝ» የሚለው ቃል የእግዚአብሔርን ሕይወት እና ማንነቱን የሚገልጥ ቃል ነው። «እኔ» ብሎ ራሱን የሚጠራ ያለና የሚኖረው እግዚአብሔር ብቻ ነውና።

የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ ስሞች የእርሱን ማንነትና ተግባሩን የሚገልጡ ናቸው። ስለዚህ ስሙ የማንነቱ መግለጫ ነው። ጌታ ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ ጸሎት ሲያስተምር በማቴ 6:9 «ስምህ ይቀደስ» ይላል። ስሙን መቀደስ ማለት እግዚአብሔርን ራሱን ማክበር፤ ክፍ ማድረግ ማለት ነው። ጳውሎስም በ2ጢሞ 2:19 «የጌታን ስም ከሚጠሩት ጋር» ሲል ከክርስቲያኖች ጋር ለማለት ነው። በዕብ 1:4 «ሐሙሳክት ይልቅ እጅግ የሚበልጥ ስምን በወረሰ መጠን» ሲል ጌታ ኢየሱስ ከሁሉ በላይ ክፍ ብሎ ያስበትን ደረጃ ሲያሳይ ይህም ማንነቱን ይገልጻል። በሌላም ቦታ «ከስም ሁሉ በላይ ያለውን ስም ሰጠው» (ፊል 2:9) ይላል። ይህ ስም የክርስቶስ ኢየሱስን አዳኝነት፤ ድል አድራጊነቱን፤ ገዢነቱን የሚገልጥ ስም ነው።

እግዚአብሔር ለምድር አራዊት ሁሉ ስም ያወጣላቸው ዘንድ እግዚአብሔር አዳምን አዘዘው (ዘፍ 2:19)።

ለሀሳኑ ስም ሲወጣ ወደ ፊት የሚሆነውና የሚያደርገውን ይገልጣል። ለምሳሌ ኢየሱስ መድኃኒት ወይም አዳኝ (ማቴ 1:21) ማለት ነው።

የክርስቶስ ስም ስሙ ለሰዎች የሚያደርገውን ሁሉ ይገልጣል። ለምሳሌ በሉቃ 24:47 ስለ ክርስቶስ ሲናገር «በስሙ ንስሐና የኃጢአት ሥርየት ከኢየሩሳሌም ጀምሮ በሕዝብ ሁሉ ይሰበካል» ይላል። እንዲሁም በሐዋ 9:15 «ስለ ስሜ ስንት መከራ ሊቀበል ... ስሜን ይሸከም ዘንድ» የተባለው ጳውሎስ ነው። ስሙን መሸከም ማለት በእርሱ ማመንና የእርሱ አገልጋይ መሆን እንደሆነ ይገልጻል። የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን አዳኝነትና ሕይወት የመስጠት ኃይሉን ሲገልጥ በዮሐ 1:12 «በስሙ ለሚያምኑት ለእነርሱ የእግዚአብሔር ልጆች ይሆኑ ዘንድ ሥልጣንን ሰጣቸው» ይላል።

እንዲሁም ሐዋ 4:12 «መዳን በሌላ በማንም የለም እንድንበት ዘንድ የሚገባን ለሰዎች የተሰጠ ስም ከሰማይ በታች ሌላ የለምና... እንዲሁም በዮሐ 20:31 «ኢየሱስ እርሱ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ታምኑ ዘንድ፤ እምናችሁም በስሙ ሕይወት ይሆንላችሁ ዘንድ ይህ ተጽፎአል» ይላል።

እንግዲህ የኢየሱስ ስም የእርሱን ማንነት፤ ሕይወት ለጌታና ለአዳኝነቱን አጠቃልሎ የሚገልጽ ስም ነው።⁸⁵

⁸⁵ The name of God was therefore not a mere word but the whole of the divine manifestation, the character of God as revealed in His

እግዚአብሔር የሚያደርገውን ስለ ታላቅ ስሙ ሲል ያደርጋል (2ዜና 6:32፤ መዝ 25:11)። የእግዚአብሔርን ስም መጥራት ማለት እርሱን እንደ እግዚአብሔርነቱ ማምለክ ማለት ነው (ዘፍ 21:33፤ 26:25)። ስሙን ማክበር ማለት እርሱ አምላክ እንደሆነ በማወቅ መንገዱን ያመለክታል (1ነገ 8:33-35)።

የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ ስም የእርሱን ባሕርይና ሥራውን ያመለክታል። «ስሙን ኢየሱስ ትለዋለህ ሕዝቡን ከኃጢአታቸው ያድናቸዋልና» (ማቴ 1:21)። የክርስቶስ ስም ራሱ ክርስቶስን ይገልጻል «ስለ ስሜ የተጠላችሁ ትሆናላችሁ» እንደሚል (ማቴ 10:22፤ 19:29)።

ስሙ እርሱን ኢየሱስ ክርስቶስንና ሥልጣኑን ይገልጣል። «በስሜ አጋንንትን ያወጣሉ» (ማር 16:17) ሲል በስሙ ሥልጣን ማለት ነው። የስሙ ሥልጣን ማለት የኢየሱስ ክርስቶስ ሥልጣን ማለት ነው። በስሙ ተአምራትን ማድረግ ማለት በኢየሱስ ክርስቶስ ሥልጣን ተአምራት ማድረግ ማለት ነው (ማቴ 7:22፤ ማር 9:39፤ ሐዋ 4:7)።

በስሙ ወንጌል ይሰበካል ማለት ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ወንጌል ይሰበካል ብቻ ሳይሆን በኢየሱስ ክርስቶስም ሥልጣን ይሰበካል ማለት ነው (ሉቃ 24:47)። ኃጢአት ስለ ስሙ መሰረይ ማለትም (1ዮሐ 2:12) ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት ወይም ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ስለ ፈጸመው የማዳን ሥራ ማለት ነው። ስሙን መጥራት (1ጢሞ 2:19) የእርሱ መሆን፤ የኢየሱስ ክርስቶስን ስም ከሚጠፋት ጋር (ሐዋ 5:17) ማለት ካመኑት ጋር፤ በስሙ መሰብሰብ ወይም ሁሉንም ነገር በስሙ ማድረግ በእርሱ ሥልጣን ሥር መሆን ወይም ለእርሱ ክብር ማድረግ (ማቴ 18:20፤ ቆላ 3:17) ማለት ነው።

በተለይ ጸሎትን አስመልክቶ በኢየሱስ ስም ብሎ መጸለይ ወይም በስሙ መሰመን (ዮሐ 14:13፤ 14:14፤ 15:16፤ 16:23፤ 16:24) በጸሎት መጨረሻ ላይ እንደ ልማድ አድርጎ በስሙ መቋጨት ወይም ጸሎት ማለቁን ለማሳያ «ማሳረጊያ» ሳይሆን «ይህ የጸለይነው ጸሎት በኢየሱስ ክርስቶስ በጌታችን በኩል ወደ አንተ ይቅረብልን» ወይም «ይህን የጸለይነውን ሁሉ ስለወደደንና ለእኛ ሲል በመስቀል ላይ ስለ ሞተው ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ስትል እንድትሰማልን» ማለት ነው።

እኛ በእግዚአብሔር ፊት ልንታይ የምንችለው እግዚአብሔር ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን አስቀድሞ ሲያይ ብቻ ነው። በእርሱ ደም የታጠብን ሲሆን፤ ወይም እንደ ቃሉ ስንሆን ነው። ስለሆነም ስለ ስሙ ብሎ መጸለይ ከክርስቶስ ጋር ያለንን ስምምነት ወይም በእርሱ መኖራችንን ለመግለጽ ነው። «በእኔ ይኖራል» (ዮሐ 6:56)፤ «እናንተም በእኔ እንጻቸላሁ» (14:20)፤ «በእኔ ኑሩ» (15:4)፤ «በእርሱ አለን» (1ዮሐ 5:20) እንደሚል በእርሱ መሆንን በእርሱ በኩል ወደ እግዚአብሔር መቅረብን ያመለክታል።

በአጠቃላይ በእርሱ መኖራችንን፤ በእርሱ በኩል ወደ እግዚአብሔር መቅረባችንን፤ በእርሱም በኩል እግዚአብሔርን መጠየቃችንን ለማመልከት ጸሎታችንን ስንጨርስ «በኢየሱስ ክርስቶስ ስም» እንጣለን። «በኢየሱስ ክርስቶስ ስም» ብሎ መጸለይ በኢየሱስ ክርስቶስ በማንነቱ (በእርሱነቱ) ወይም በኢየሱስ ክርስቶስ ሥልጣን ማለት ነው። አዎን - አሜን።

በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ እግዚአብሔር በአዲስ ኪዳን የመጀመሪያዎቹ ዓመታት የፈጸመውን ታላቅ መለኮታዊ ተግባር እናያለን። መጽሐፉን ስናጠና ትኩረት የምናደርገው ሐዋርያት የነበራቸውን ሕይወትና አገልግሎት ለማወቅ በታሪካዊነቱ ላይ ብቻ ሳይሆን ለዛሬ ባለው ሕያው መልእክቱም ላይ ነው።

በመጀመሪያው ክፍለ ዘመን በነበሩት ሐዋርያት በኩል የሠራ ሕያው እግዚአብሔር ዛሬም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ተመሳሳይ ሥራ ሊያከናውን ይቻለዋል። ስለሆነም ከሐዋርያት ሕይወት፣ አገልግሎትና አጠቃላይ አኗኗር የዛሬዋ ቤተ ክርስቲያን ምን ትማራለች? ብሎ መጠየቅ አግባብነት አለው።

ስለዚህ የሐዋርያት ሥራን መጽሐፍ በአንድ በኩል በታሪካዊነቱ እናጠናዋለን፤ በሌላ በኩል በሕያውነቱ ለዛሬ የምንማረውንና የሚቀርልንን በማስተዋል እንማራለን። ይህ መጽሐፍ እነዚህን ሁለት ዘርፎች ይዟል።